

Politikai
röpiratok,

65.

65
789

Magyarországi Törvényszék, rend.

ELŐADÓI JAVASLAT

AZ

ÜGYVÉDI RENDTARTÁS

TÁRGYÁBAN.

A „Themis“ külön lenyomata.

4.

PEST, 1871.
LAMPÉL RÓBERT.

LibT_h00T64973

Dr. BALLAGI GÉZA

Figyelmeztetés és kérelem!

E munkálat még nem tekintendő törvényjavaslatnak, hanem csak első tervezetnek, a mely a beérkezendő észrevételek kellő figyelembe vétele után fog véglegesen megállapíttatni.

Hogy ez mielőbb megtörténhessék s a törvényjavaslatot már az 1871-ik évi országgyűlési ülészek alatt a törvényhozás alkotmányos tárgyalása alá bocsáthassam, — tisztelet- és bizalomteljesen kérem az országban alakult ügyvédi egyleteket szintugy, mint az egyes szakférfiakat: hogy aggályaikat, kifogásaikat vagy módosítványaikat, rövid indokolás kíséretében vagy magán uton, vagy pedig a nyilvánosság közegei által, f. évi mártius 31-ig tudomásomra juttatni sziveskedjenek.

Kelt Pesten 1871. évi január 1-én.

Horváth Boldizsár

m. k. igazságügyminister.

I. FEJEZET.

S z e r v e z e t.

1. §. Mint ügyvéd az ország összes bíróságai és hatóságai előtt ügködhetik, a ki bármely ügyvédi kamaránál az ügyvédek lajstromába felvétellett.

2. §. Az ügyvédek lajstromába felveendő mindenki, a ki kimutatja, hogy:

1. magyar honpolgár;
2. életkorának 24-ik évét meghaladta;
3. belföldön nyert ügyvédi oklevéllel bir;
4. az ügyvédi kamara kerületében állandó lakhelye van; s
5. vagyona felett szabad rendelkezéssel bir.

3. §. A felvétel kizáratik: ha a jelentkező oly büntett vagy vétség miatt fenytített meg, vagy áll vizsgálat alatt, mely miatt őt a 73—76. §§. értelmében az ügyvédség gyakorlatától el kellene mozdítani, vagy ha már az eddig fennálló törvényes szabályok szerint az ügyvédségtől bizonyos időre avagy örökre eltiltatott.

4. §. Az ügyvédi oklevelet egy Pesten felállítandó vizsgáló bizottság az előtte sikerrel letett ügyvédi vizsga alapján állítja ki.

Ezen vizsgáló bizottság az elnökön kívül négy tagból áll.

A bizottság elnökét és helyettesét az igazságügyminister nevezi ki minden év elejével, a bizottság többi tagjait szintén minden év elejével felében az igazságügyminister, másik felében a budapesti ügyvédi kamara nevezi ki, s minden vizsgánál a minister s a kamara által kinevezettek közül két-két tagnak jelenléte szükséges.

5. §. Az ügyvédi vizsgára a vizsgáló bizottság csak azt bocsáthatja, a ki kimutatja:

1. hogy valamely belföldi egyetemen a jogtudorságot elnyerte;

2. hogy a jogi és államtudományok végbefejezése, azaz: az előirt elméleti államvizsgák vagy két szigorlat letétele után négy évi joggyakorlaton volt. Ezen joggyakorlat kitölthető: bíróságnál, királyi ügyészségnél, a m. kir. kincstári jogügyek igazgatóságánál, királyi közjegyzóknél, az igazságügy-ministeriumnál és ügyvédnél.

A kimutatandó négy évi joggyakorlatból legalább egy év a jogtudorság elnyerése után és legalább két év ügyvédnél töltendő.

Csak azon idő számítatik be: a mely kizárólag a joggyakorlatban töltetett, kivéve a betegség, katonai szolgálat és évi szünet idejét, a mely azonban évenként hat hétnél továbbra nem terjedhet, és az ezt meghaladó idő be nem számítatik. Ha a joggyakorlat a betegség vagy katonai szolgálat esetein kívül egy évvel félbeszakítatik: a már eltöltött idő be nem számítható.

Az előírt négy évi joggyakorlatot pótolja: ha valaki belföldi egyetemen vagy jogakadémián mint önálló jogi tanár öt éven át, vagy valamely belföldi bíróságnál mint önálló bíró három éven át működött.

Ezen szakaszban előszabott kellékek alól felmentés meg nem engedtetik, és a bizottság határozata ellen felebbvitelnek nincs helye.

6. §. Az ügyvédi vizsga kiterjed: a magyar közjogi, polgári, büntető-, bányá-, urbéri, váltó s kereskedelmi, pénzügyi és közigazgatási törvényekre és fennálló törvényes joggyakorlatra s rendeletekre.

Az ügyvédi vizsga szóbeli és írásbeli, s annak részleteit az igazságügyminister állapítja meg.

A képesítetnek ítelt jelölt az ügyvédi esküt szintén a vizsgáló bizottság előtt teszi le.

7. §. Az ügyvédek lajstromába való felvétel fölött az ügyvédi kamara választmánya határoz.

A megtagadó határozat ellen, a mennyiben a felvétel nem az ügyvédi oklevél hiánya miatt, hanem más okból tagadtatott meg, felebbvitelnek van helye a legfőbb ítélőszékhez.

A felebbviteli kérvény a határozat kézbesítésétől számítandó 15 nap alatt az ügyvédi kamara választmányánál adandó be.

Az elutasított jelentkező azonban egy újabb beadványban a hiányokat pótolhatja, melyek miatt elutasított. A másodizben elutasított újabban csak egy év lefolyta után jelentkezhetik.

Ha az ügyvédek lajstromába felvett ellen később merülnek föl oly adatok, a melyek a felvételt kizárták volna, a kizárás csak rendes fegyelmi eljárás útján mondható ki.

8. §. Ha az ügyvéd a felvételnél bejelentett lakhelyét a kamara kerületén belül más helyre áttenni szándékozik: ezt legalább három hónappal előre bejelenteni köteles. Ezen áthelyezést a kamara választmánya csak a 69. §. esetében ellenezheti. Ugyanezen bejelentés szükséges akkor is: ha az ügyvéd lakását egy más kamara kerületébe áttenni óhajtja.

Az ily bejelentés folytán a választmány a jelentkező ügyvédet ügyvédi lajstromából kitörli, és ezt azon kamara választmányával közli, melynek kerületébe lakását átteszi. Ezen választmány a felvétellel fölött önállóan határoz.

9. §. Az ügyvédi kamara köteles minden év elejével az ügyvédi lajstromot a kerületében székelő összes bíróságoknak s kir. ügyészségeknek másolatban megküldeni, és az év folyamán alatt előforduló változásokat is a lajstromba bevezetni, és az említett bíróságokkal s ügyészségekkel közölni.

10. §. Az ügyvéd nem lehet egyuttal:

a) királyi jegyző;

b) nem viselhet nyilvános (állami, egyházi, törvényhatósági vagy községi) hivatalt vagy szolgálatot, kivéve a nem fizetéses egyházi és községi hivatalt, a törvényhatósági és községi ügyészeket, és a mennyiben 32 éves koráig a tartalékban vagy a honvédségnél a véderőről szóló törvény által kötelezve van, vagy a honvédség szabadságolt állományában szolgál.

Az ügyvéd saját vagy másnak nevében közvetve vagy közvetlenül nem űzhet bármi oly foglalkozást, mely az ügyvédi hivatás tekintélyével össze nem fér.

II. FEJEZET.

Az ügyvédek jogai és kötelességei.

12. §. Az ügyvéd bíróság vagy egyéb hatóság előtt feleket díjfizetés mellett képviselhet.

Bíróság előtt polgári peres ügyekben az ügyvéd kizárólag képviselhet feleket, mennyiben a polgári törv. rendtartás mást nem rendel.

A büntető ügyekbeni képviselőtről a büntető perrendtartás rendelkezik.

13. §. Hatalmazott, ki nem ügyvéd és feleket a bíróság előtt a törvénykezési rendtartásban megengedett esetekben akár perenkívüli ügyekben képvisel, díjt nem igényelhet, s az ez iránt netalán kötött szerződés érvénytelen, és az e célra fizetett díj is visszaköveteltethetik. Ily meghatalmazott, mennyiben ellene bebizonyítható, hogy az ily képviselőt rendes üzletkép űzi, a díjak visszafizetésén kívül még a jegyzői törvény 187. §. határozatai szerint megfenyítendő.

14. §. Az ügyvéd köteles a megbízó fél kívánatára ennek az ítvett iratokról térítvényt, — a felvett előlegről pedig nyugtát adni.

15. §. Az ügyvéd a megkereső félnek a képviselőt átvállalását megtagadhatja, és a már átvállalt képviselőt is felmondhatja.

Az ügyvéd köteles a neki felajánlott megbízás el vagy el nem fogadása iránt késedelem nélkül nyilatkozni. Ha előreláthatólag a megbízás elnem fogadása a megkereső félre káros következményekkel avagy jogainak veszélyeztetésével járna: a megkeresett ügyvéd az ily káros következmény vagy veszély elhárítására szükséges lépést egyszer mindenkorra megtenni köteles.

A felmondási idő harmincz napot tesz, a képviselt fél értesítése napjától kezdve; és ezen időig köteles az ügyvéd a képviselőt híven vinni, és a felet minden joghátrány ellen megővni.

16. §. A fél az ügyvédtől a képviselőt bármikor elvonhatja, anélkül, hogy előleges felmondás szükségeltetnék.

17. §. A fél elhalta a képviselőt megszünteti, azonban az ügyvéd, mihelyt a fél elhaltáról tudomást szerez, köteles az örökösöket értesíteni, és egyttal a perbíróságnak úgy az ellenfélnek azt bejelenteni, illetőleg tudttal adni.

Az örökösök további intézkedéséig a folyamatban lévő perben

az ügyvéd köteles mindazon intézkedéseket megtenni, melyek joghatványok elkerülésére szükségesek.

Mennyire függeszti föl a fél elhalta a per folyamát, és az ellenfél ennek akadálytalan folytatását mi módon eszközölheti: a polgári perrendtartás határozatai irányadók.

18. §. Az ügyvéd köteles a félnek ügyeire vonatkozó iratok másolatait annak kívánatára és költségére az ügy folyama alatt bármikor kiszolgáltatni; ugyszintén köteles az ügy befejezése vagy a képviselet megszűnte után a félnek ügyiratait eredetben kiadni.

Fogalmazványokat, az ügyvédhez intézett bármely leveleket, saját segédiratait, valamint az ügyvéd által a fél érdekében tett fizetések felőli igazolványokat nem köteles az ügyvéd a félnek eredetben kiszolgáltatni, tartozik azonban annak költségére azok másolatait kiadni.

Az ügyvédi jutalomdíj vagy egyéb kiadások meg nem fizetése a visszatartás okául fel nem hozható.

Az eredeti hatalmazványt az ügyvéd visszaadni nem köteles, azonban a fél a visszavonást azon feljegyeztetheti.

19. §. Az ügyvéd a fél által átadott iratok hű megőrzéséért és sértetlen kiadásáért a képviselet megszűnte után még három évig felelős, mely felelősség azonban hat hét alatt megszűnik, ha a fél az ügyvéd megkínálása folytán az iratokat átvenni vonakodott.

20. §. Mennyiben a képviselet bármely oknál fogva az ügy végbefejezése előtt szűnik meg: az ügyvéd, illetőleg jogutódjai kötelesek a képviseleti költségekre adott előlegről a félnek legfeljebb 15 nap alatt számot adni, és a fennmaradt összeget visszaszolgáltatni. A fél az átadott számadásban illetőleg díjjegyzékben felszámított díjak megállapítását a 31. §. határozata szerint kérheti.

21. §. Az ügyvéd köteles közbejárását vagy képviseletét megtagadni oly ügyben, mely a fél kijelentett szándéka szerint egyéb jogosultak kijátszására szolgál, ugyszintén tartózkodnia kell a törvényben tiltott cselekményeknél a félnek bármilyen módon segédkezet nyújtani; továbbá nem szabad az ügyvédnek, ugyanegy időben mindkét felet habár külön ügyekben képviselni, vagy oly ügyben, melyben az egyik felet képviselte, később a másíknak tanácsot adni vagy ügyvédi szolgálatot teljesíteni.

22. §. Az ügyvéd, ha az ügy alaptalanságáról meggyőződik: köteles a megkereső felet erről felvilágosítani, és az alaptalan perlekedés káros következményeiről értesíteni.

Ha az ügy alaptalansága még csak a megbízás elvállalása után, vagy a per folyama alatt tűnnék ki; az ügyvéd ezen felvilágosításra és értesítésre az ügy folytatása előtt kötelezetik.

Ezen esetekben az ügyvéd a képviseletet csak a fél külön írásos megbízása folytán folytathatja, mely megbízást azonban csak a fegyelmi bíróságnak köteles felmutatni.

23. §. Az ügyvéd köteles az általa a fél megbízása folytán behajtott pénzt és egyéb értéktárgyakat mint letéteményt külön őrizni, és azokat a félnek kívánatára és annak utasítása szerint azonnal kiszolgáltatni avagy postán ajánlva elküldeni.

Mennyiben az ügyvéd az ily pénzt vagy értéktárgyakat saját

hasznára fordította; mint sikkasztó a büntető bíróság által, különben fegyelmileg fenytendő.

24. §. Az ügyvéd az átvállalt ügyekben köteles hiven eljárni, és a képviselt fél érdekében a törvényes intézkedéseket szorgalommal és pontossággal megtenni, és minden ügyre nézve rendes jegyzéket vezetni, melybe a féltől vett utasítások, az ügyvéd által tett intézkedések és kiadások, a nyert előlegek és az ellenfél fizetései bejegyzendők oly módon, hogy az ügy állása abból mindenkor kivehető legyen.

Továbbá köteles az ügyvéd a fél által a képviselőt céljából vele közölt, avagy ezen hivatása folytán egyéb uton tudomására eső tényeket titokban tartani, miért is ily tények iránt a fél beleegyezése nélkül tanuskodásra nem bocsátható.

25. §. Az ügyvéd teljes szólásszabadsággal bír védenceze ótal-mában, azonban beadott irataiban vagy az ügy tárgyalása alkalmával tartott szóbeli előadásaiban tisztelettel kell viseltetnie a bíróság illetőleg hatóság, s annak egyes közegoi iránt, és nem szabad sértenie az ellenfelet s védőjét vagy a meghítt tanukat s szakértőket.

26. §. Az ügyvéd lakhelyén kívül nem tarthat fiókirodát, honnan segédje által ügyködik.

III. FEJEZET.

Ügyvédi díjakról.

27. §. Az ügyvéd a képviselt féltől a reája bizott ügyben tett készpénzbeli kiadásokon, ugy idővesztés költségén kívül fáradozásainak megfelelő illő jutalomdíjt, s mindezek aránylagos előlegek általi fedezését követelheti.

A jutalomdíj és idővesztési költségek szabad egyezkedés útján határozhatók meg.

Előleges egyezkedés érvényességéhez okmány szükséges.

28. §. A fél az előleges egyezkedésben meghatározott jutalomdíj leszállítását kérheti rendes peruton:

a) ha az ügyvéd az ily egyezkedésnél a becsületes ügyködés szabályait és a mérséklet korlátait tekinteten kívül hagyta;

b) ha előre nem látott véletlen esemény folytán az ügy befejeztetett, vagy a képviselő megszűnt; és

c) ha a fél az ügyvédtől a képviselőtet a fegyelmi bíróság által megrótt hiba miatt visszavonni kényszerült.

29. §. A 28. §. eseteiben a meghatározott jutalomdíj leszállítása fölött az ügyvédi választmány véleménye alapján azon törvényszék határoz, melynek kerületében az illető ügyvéd a reája bizott ügyet vitte.

A határozatban egyuttal a jutalomdíj mennyisége állapítandó meg, ha a leszállítási kérelemnek hely adatik.

30. §. Az ügyvéd a behajtás végett neki átadott követelést avagy pertárgyat az ítélet jogerőre lépte előtt magához nem válthatja; ugyszintén a pertárgy hányadát jutalomdíj fejében ki nem

kötheti: az ily egyezkedés érvénytelen, és az ez ellen vétő ügyvéd feyelmileg feyfitendő.

31. §. Ha az ügyvéd az idővesztési költségek és jutalomdíj iránt a képviselt féllel nem egyezkedhetik: ezekről a félnek díjgyezéket kézbesített.

Mennyiben a fél az ügyvéd által kézbesített díjgyezék ellen kifogásokat tenni óhajt: köteles ezeket a kézbesítéstől számítandó 15 nap alatt azon ügyvédi kamara választmányánál bejelenteni, melynek kerületében az illető ügyvéd székel, a később beadott kifogások a felszámítandó díjak behajtását fel nem függeszthetik.

32. §. Az ügyvédi kamara választmánya a kifogásolt díjgyezéket a fél és ügyvéd meghallgatása után előadott adatok alapján állapítja meg, mely határozat ellen csak a legfőbb ítélőszékhez van felebbvitelnek helye.

Az eljárási költségek melyik felet terhelik: az eljáró választmány belátására bizatik.

Az ügyvédnek az ügyrendtartás szerint rendesen vezetett könyvei, valamint az ügyben készített fogalmazványai és levelezései a ténykörülmények tekintetében teljes próba erejével bírnak, mennyiben a fél által felhozott adatok azok hitelességét nem gyengítik.

33. §. A törvényes időben nem kifogásolt vagy a jogvényesen megállapított díjgyezékben foglalt díjak végrehajtási behajtását azon járásbiróság, melynek kerületében az ügyvéd székel, ugyanazon szabályok szerint eszközölteti, melyek a birói díjak behajtásánál irányadók.

34. §. Ha a bíróság valamely peres fél kértére a fennálló törvények szerint az ellenfél részére gondnokul ügyvédet rendel ki: ez képviseleti kiadásait és jutalomdíjait azon féltől követelheti, kinek kértére kirendeltetett; ennek azonban fennmarad a vizskereseti jog a képviselt és peresztés ellenfél irányában.

35. §. Az ügyvéd képviseleti kiadásai és díjai fedezésére visszatartási joggal bír azon készpénzre, ingó tárgyakra és hitelpapirokra, melyek a képviselet folytán habár más ügyben is kezébe átszolgáltattak, kivéve, ha a végett adattak át neki, hogy valamely világosan kijelentett czélra használja, vagy hogy harnadiknak átadja, vagy bármely bíróságnál vagy hatóságnál letegye.

Mennyiben azonban utóbbi esetekben e tárgyak a kijelentett czélra nem használhatók, avagy az átadás vagy letéteményezés nem lehetséges, és azok a félnek ismét visszaadandók lennének: az ügyvéd visszatartási joga azokra is kiterjed.

A behajtott készpénzből az ügyvéd az ugyanazon ügyben felmerült kiadásait s jutalomdíját kielégítheti, anélkül azonban, hogy ez által a félnek kifogásai a díjgyezék ellen kizáratnának.

Ha az ügyvéd ezen visszatartási joggal élni óhajt: köteles képviselt felét arról azon időben értesíteni, melyben különben a pénzt vagy értéktárgyakat annak kiszolgáltatni köteleztetik.

36. §. Ha a fél ellen csőd nyitattik: az ügyvéd a bélyegjegyekre és bírósági illetményekre tett kiadásainak kifizetését ugyanazon elsőbbséggel kérheti, mely azon illetékeket megilletné, ha még kifizetve nem lennének.

IV. FEJEZET.

Az ügyvédi hatalmazványokról.

37. §. Azon ügyvéd, ki valamely bíróság avagy hatóság előtt más fél nevében ügyködik: felelős azért, hogy ő ezen félnek valóságos megbizottja.

Az ügyvéd köteles minden beadványát sajátkezüleg ellenjegyezni.

38. §. Az ügyvéd a bíróság vagy egyéb hatóság felhívására köteles az írásbeli hatalmazványt felmutatni.

Peres eljárásban a bíróság a hatalmazvány beadása előtt ítéletet nem mondhat, és 50 forintig terjedhető hirság terhe alatt a beadásra határidőt szabhat neki.

Ha a per folyama alatt az ellenfél a hatalmazvány fel nem mutatása miatt a tárgyalás elhalasztását kéri: ez a mulasztó ügyvéd költségén elrendelendő.

A hatalmazvány eredetben vagy hitelesített másolatban adható be, kivéve ha az ellenfél vagy a bíróság az eredetinek felmutatását szükségesnek tartja; ezen esetben a netalán szükséges elnapolás költségei azonban az ügyvédet nem terhelhetik.

39. §. Az ügyvédi hatalmazvány kétféle:

1. általános, melyben a fél az ügyvédet följogosítja, hogy őt bármely ügyben bármely hatóság előtt képviselje:

2. különös, melyben a fél az ügyvédet csak az abban határozottan kijelölt ügyekben jogosítja fel képviselőtére.

40. §. Az általános ügyvédi hatalmazvány érvényességéhez hitelesített okmány szükséges, és a hatalmazott ügyvéd egyes ügyekben ügyvédekkel rendelhet ugyanazon joghatálylyal, mint maga a képviselt fél.

41. §. A különös hatalmazvány érvényességéhez megkívánatik, hogy a fél azt sajátkezüleg írja és aláírja, vagy ha nem írta: azt két ellöttemező tanu jelenlétében sajátkezüleg aláírja, avagy azok előtt utóbb az aláírást sajátkezü aláírásának elismerje.

Ha pedig a kiállító írni nem tud, szükséges ez esetben, hogy a fél kézzjegyével az okmányt megerősítse, az ellöttemező tanuk egyike a kézzjegy mellé a kiállító nevét mint névaláíró írja, és hogy az ellöttemező tanuk jelenlétében az okmány tartama is a kiállítónak megmagyaráztassék.

42. §. Az ügyvédi hatalmazvány az ügyvédet feljogosítja miudazon intézkedések megtételére, melyek a reája bizott ügy rendes vitélével és teljes befejezésével egybekötvék, és az ügyvéd által végzettek, irottak és szóval előadottak harmadikok irányában ugy tekintetnek, mintha a megbizó fél maga végezte volna, ha a jelenlevő fél azokat azonnal vissza nem vonja.

Az ügyvédi hatalmazvány különösen kiterjed.

a) egyesség-kötésre:

b) a heperelt pénzösszeg és pertárgyak átvételére, nyungtatványozására, törlési nyilatkozatok kiállítására;

c) felebbviteli kérvények beadására:

- d) végrehajtások megindítására és megszüntetésére;
- e) helyettes kirendelésére;
- f) eskü visszakinálására, vagy az ellenfél eskü letételébe való beleegyezésre.

Ha a fél az ügyvédet meg akarja szorítani: azt a hatalmazványban különösen ki kell tenni.

43. §. Eskü kínálás vagy elfogadás esetében az ügyvéd köteles egy a fél által aláírt általa előttemezett eskümintát a bírósághoz beadni.

Az ügyvéd felelős azért, hogy a fél az esküminta tartalmát megértette, az eskületételt elfogadta és az eskümintát aláírta.

44. §. Az ügyvéd, ha két héten tui lakhelyétől távozik, köteles helyettesítést rendelni, és ezt az ügyvédi kamarának bejelenteni.

45. §. Az ügyvéd köteles bíróságok előtt vagyontalan perlekedőket ingyen képviselni.

A képviseletet csak akkor tagadhatja meg:

- a) ha az ügy, melynek képviselete reája bízott, alaptalan;
- b) ha a kirendelt ügyvéd az ellenféllel negyediziglen rokon vagy másodiziglen sógor vagy ha az gondnokoltja, avagy gyámoltja, avagy avval bérleti viszonyban áll;

c) ha az ügyvéd közvetve vagy közvetlenül érdekelve van;

d) ha az ellenfelet már más ügyben képviseli; végre

e) ha a lakhelyén kívül székelő bíróság előtt indítandó meg a per.

A képviseleti díjakat csak annyiban igényelheti, mennyiben az ellenfél azokban elmarasztaltatik, vagy a képviselt fél a per kedvező eldöntése folytán vagyonhoz jut.

Az ügyvéd által tett készpénzbeli kiadások a képviselt fél által fizetendők, és az állampénztár által csak az esetben fedeztetnek a visszereseti jog fenntartása mellett, ha a képviselt fél azokat egyáltalában nem képes megfizetni, mi fölött a törvénszék véleménye alapján az igazságügyminister határoz.

46. §. Ha az ügyvéd a bíróság által a per folyama alatt gondnokul kirendeltetik: ő a megbízást elfogadni köteles.

V. FEJEZET.

Az ügyvédjelöltekről.

Az ügyvédjelöltekről az ügyvédi kamara lajstromot vezet, melybe a felvétel csak annak engedhető meg, a ki kimutatja:

a) hogy magyar honpolgár;

b) hogy az előszabott elméleti államvizsgákat, avagy két szigorlatot sikerrel letette; és

c) hogy valamely, a kamara kerületében székelő ügyvédnél joggyakorlatra beállott.

A felvétel felett az ügyvédi választmány határoz, és az megtagadandó, ha a jelentkező ellen a 3., 10., 11. §§-okban felsorolt kizárásai okok egyike is fennforog.

48. §. Ha az ügyvédjelölt ugyanazon kamara kerületében szé-

kelő más ügyvédhez lép át: ezt mindkét ügyvéd bizonyítványával együtt tizenöt nap alatt az ügyvédi kamarának bejelenteni köteles.

49. §. Az ügyvédjelöltek kötelesek hivatásukban szorgalommal eljárni, a joggyakorlat idejét kiképeztetésükre felhasználni, és tartózkodni oly mellékfoglalkozásoktól, melyek ebbeli hivatásukkal össze nem férnek. Az ügyvéd a nála gyakorlaton levő ügyvédjelölt magaviseletéről az ügyvédi kamarának félévenként jelentést tesz.

Ha az ügyvédjelölt nyolcz napon tul joggyakorlatát félbeszakítja, vagy lakhelyétől távozik, az ügyvéd ezt az oknak megemlégtésével nyolcz nap alatt az ügyvédi kamarának bejelenteni köteles.

Az ügyvédjelöltek feletti felügyeletet s fegyelmi hatóságot az ügyvédi kamara gyakorolja.

50. §. Az ügyvédnél töltött joggyakorlatról csak az ügyvédi kamara állithat ki hiteles bizonyítványt, és ez csak annak szolgáltat ki, ki a fennebbi szabályok szerint az ügyvédjelöltek lajstromába bevezettetett; és azon idő, melyet netalán a bevezetés előtt ügyvédnél töltött, be nem számítható.

A bizonyítványban egyuttal kitüntetendő azon idő, mely az 5. §. értelmében a joggyakorlatba be nem számítható.

51. §. Az ügyvédjelöltek lajstromába bevezetett ügyvédjelölt az ügyvédet, kinél joggyakorlaton van, mindazon ügyekben helyettesítheti, melyekben a fennálló törvények szerint az ügyvéd személyes jelenléte és közreműködése nem szükséges; azonban szóbeli tárgyalásnál az ügyvédet nem helyettesítheti oly polgári ügyekben, melyekben a polgári törv. rendtartás szerint csak ügyvéd képviselheti a felet.

52. §. Az ügyvédjelölt csak különös helyettesítési hatalmazvány felmutatása mellett helyettesítheti az ügyvédet, és csak azon mérvben, mint a helyettesítés abban világosan megengedettik.

VI. FEJEZET.

Az ügyvédi kamarákról.

53. §. Magyarorszáiban tizenöt ügyvédi kamara állittatik fel.

Az egyes kamarák székhelyét és kerületét az igazságügyminis-ter állapítja meg olykép, hogy mindegyik kamara egy vagy több törvényszék kerületére terjed ki.

54. §. A kerületben lakó és az ügyvédek lajstromába bevezetett ügyvédek tagjai az ügyvédi kamarának.

Mindegyik ügyvéd csak egy kamarának lehet tagja.

55. §. Mindegyik ügyvédi kamara egy választmányt választ három évre, mely áll: egy elnökből s elnöki helyettesből, egy jegyzőből, egy pénztárnokból, nyolcz választmányi tagból, melyek közül legalább három a kamara székhelyén lakik, négy póttagból, melyek közül legalább egy a kamara székhelyén lakik. Az elnök, jegyző, ügyész és pénztárnok a kamara székhelyén lakó ügyvédek sorából választandók.

A budapesti ügyvédi kamara választmánya tizenkét választ-

mányi és nyolcz póttagból áll, és a tagok két harmada a Budapesten lakó ügyvédek sorából választandó.

56. §. A választmány tagjává meg nem választható:

a) ki valamely büntető vagy fegyelmi eljárásban hivatali vagy egyéb vétség miatt megfenyítettett;

b) kit a fegyelmi tanács ezen jogtól megfosztott.

Azonban öt év után ezen kizárási okok megszűnnek, ha az illető ügyvéd ezen idő alatt újabb büntetés alá nem esett.

Ha a választmány valamelyik tagja ellen fegyelmi vagy bűnvizsgálat, vagy eljárás indítatik: mindaddig míg ez tart, tisztségét nem folytathatja.

57. §. A választást a választmány hirdeti ki a harmadik év utolsó havában.

A választmány tagjait az illető kamara összes tagjai szabadon választják viszonylagos szótöbbséggel, úgy azonban, hogy azok, kik megválasztattak, a beadott szavazatoknak legalább egy harmadát megnyerjék. Ha ily szótöbbség nem jön létre, ugyszintén, ha az első szavazásnál az illető kamara tagjainak legalább fele része nem szavaz, új választás rendeltetik, melynél a viszonylagos szótöbbség feltétlenül határoz. A második választást megrendelő hirdetményben az első választás meghiusult eredménye közzé teendő.

Azok, kik a választásnál egyenlő szavazatot nyertek, szűkebb választás alá esnek.

Mindegyik tag választási jegyét vagy személyesen adja be, vagy hivatalos pecsétjével lepecsételten és a borítékon aláírásával ellátva a kitűzött határon küldje be.

Ha a három év lefolyta előtt a választmány bármely tagja helyébe pótválasztás szükségeltetik: ez szintén a fennebbi módon történik.

A választás eredménye az igazságügyi miniszternek és a legfőbb ítélőszéknek bejelentendő.

58. §. A választást csak az utasíthatja vissza, ki már a lefolyt időszak alatt mint választmányi tag működött.

Ha ez eseten kívül valaki a választást elfogadni, vagy ha a megválasztott tisztét teljesíteni vonakodik: azt a választmány a választói és választhatási képességtől úgy a közgyűlésen az őt megillető szólási s szavazati jogtól megfoszthatja, és a 63. §. 4-ik pontjában érintett kijelölésből kizárhatja.

59. §. Az elnök, alelnök és a választmányi tagok ingyen viselik bivatallukat, és csak a kamara érdekében s megbízásából tett kiadásai, utazási költségeik stb. térítettnek meg a kamara pénztárából.

A jegyző, ügyész és pénztárnok az ily költségek megtérítésén felül a közgyűlés által meghatározandó fizetést is huznak.

60. §. Az ügyvédi kamarák hatásköre kiterjed: az ügyvédi kar erkölcsi tekintélyének megővésére, jogainak megvédésére és kötelességeinek ellenőrzésére; továbbá a törvénykezés és ügyvédség terén mutatkozó hiányok orvoslása s korszerű reformok életbeléptetése iránti véleményadásra s javaslattételre.

Ezenkívül az ügyvédi kamarák a fegyelmi hatóságot a kamara

lajstromaiban bevezetett ügyvédek és ügyvédjelöltek felett a jelen törvény határozatai szerint önállólag gyakorolják.

61. §. Az ügyvédi kamara hatásköréhez tartozó ügyek a közgyűlés, a választmány vagy az elnök által intéztetnek el.

62. §. A közgyűlés tárgyai a következők:

1. az ügyrend megállapítása;
2. a választmány tagjainak megválasztása;
3. a kezelőszemélyzet rendszeresítése és fizetésének megállapítása;
4. a jegyző, ügyész és pénztárnok fizetésének megállapítása;
5. a költségeloirányzat megállapítása és mikénti fedezésének meghatározása;

6. az évi számadások felülvizsgálása;

7. a törvénykezés és különösen az ügyvédség terén mutatkozó hiányok orvoslására célzó indítványok vagy az e tárgyban véleményadás végett az igazságügyminister által közlött javaslatok tárgyalása és az e célre netalán szükséges külön bizottmányok kiküldése;

8. a 71. §-ban említett évi jelentés megállapítása.

63. §. A választmányi ülések tárgyai a következők:

1. a közgyűlési határozatok végrehajtása;
2. az ügyvédek és ügyvédjelöltek felvétele, és az előszabott lajstromok vezetése;

3. az ügyvédjelöltek gyakorlati ideje és magaviselete feletti bizonyítványok kiállítása;

4. az ügyvédi vizsgáló bizottsághoz szükséges tagok kiküldése;

5. szegénységi ügyvédek kirendelése és vagyontalan felek ügyeiben véleményadás;

6. ügyvédek és ügyvédjelöltek feletti felügyelet és fegyelmi hatóság gyakorlata;

7. az ügyvéd és képviselt fele közt a jutalomdíj iránt felmerülő ügyekben a kiegyezkedés megkísérlése és határozathozatal;

8. a kamara vagyonának ugy az ügyvédi segélypénztár kezelése;

9. a 62. §. 7. és 8-ik pontjaiban felemlített véleményezések, indítványok és jelentések előkészítése;

10. mindazon teendők, melyek jelen törvény által az ügyvédi kamarára ruháznak, mennyiben a közgyűlés tárgyát nem képezik.

64. §. A kamara elnökének az ügyrendben meghatározandó jogai mellett, hatásköréhez tartozik: a kamara tagjai, ugy az ügyvédek és ügyvédjelöltek közt az ügyvédi ügyködési viszonyokból felmerülő viszályok és egyenetlenségek kiegyenlítését közvetítőleg az érdekeltek megidézése és meghallgatása mellett békés uton megkísérleni, sőt e célra a kamara oly tagjait meghívni, kiknek közrehatásától jó eredménnyel vár. Továbbá a jegyző és ügyész akadályoztatása esetében az elnök nevez helyetttest.

65. §. A kamara kiadásainak fedezésére részint az igazságügyminister által meghatározandó díjakat szedheti azon felektől, kiknek érdekében eljár, részint a kamara tagjaira évi fizetményeket vehet ki.

66. §. A közgyűlés által megállapított ügyrend csak az igazságügyminister helybenhagyása után lép hatályba.

67. §. Mind a közgyűlésen, mind a választmányi ülésekben a jelenlevők absolut többsége határoz.

Ervényes határozathozatalhoz az elnökön kívül a közgyűlésen legalább nyolcz; a választmánynak ülésén a 7., 78., 117., 122. §§-ok eseteiben legalább négy; a választmány egyéb üléseiben legalább két tag jelenléte szükséges; a fegyelmi bíróságról a 87. §. rendelkezik.

Felebbvitelnek csak a választmány határozatai ellen van helye a legfőbb ítélőszékhez, azonban csak annyiban, mennyiben jelen törvény megengedi. A felebbezés miúdig a választmánynál adandó be.

A közgyűlésen minden jelenlevő tag bir szavazattal. A 62. §. 7-ik pontjában említett véleményezések tárgyalásánál az ügyvédjelöltek ugyan felszólalhatnak, azonban szavazati joggal nem birnak.

68. §. Az elnök illetőleg helyettese első sorban felelősek, hogy az ügyvédi kamara a jelen törvényben kiszabott hatáskört át nem lépi.

Minden közgyűlés idejéről és helyéről a helybeli kir. ügyész 24 órával előbb értesítendő, ki az ülésben részt vehet és felszólalhat, ha a közgyűlés hatáskörén túl terjeszkednék.

69. §. A választmány köteles arra ügyelni, hogy minden bíróság székhelyén legalább egy ügyvéd lakjék, és e tekintetben feljogosittatik, hogy a kezdő ügyvédnek bizonyos lakhelyet kitűzzön, és a felvételt ezen határozatának teljesítésétől feltételezze.

Ha az ügyvédi eskü letételétől számítva három év lefolyt: az ügyvéd lakhelyét szabadon választhatja, és az ügyvédi kamara a felvételt ezen feltételhez nem kötheti.

70. §. A szegény perlekedők számára szegénységi ügyvédet a szegénységi bizonyítvány alapján a választmány rendel, és e tekintetben az illetékes bíróság székhelyén létező ügyvédek közt sorrendet tart.

A választmány határoz a felett is: ha a kijelölt ügyvéd személye ellen a folyamodó félnek lenne kifogása, valamint ha a kijelölt ügyvéd a 45. §. értelmében magát felmentetni kéri.

Ha a kirendelt ügyvéd a reája bizott képviselőt átállalni vonakodik, vagy hanyagul viszi: a választmány azt fegyelmileg fenyitheti, és annak saját költségére más ügyvédet bizhat meg a képviselővel.

71. §. Az ügyvédi kamara minden év elején a lefolyt év ügykezeléséről átalános jelentést terjeszt fel az igazságügyministerhez, és ebben különösen a fegyelmi tanács eljárásának főmozzanatait, ugy az ügyvédség s egyáltalában a törvénykezés terén tett tapasztalatait kiemeli.

VII. FEJEZET.

Az ügyvédek felelősségéről.

72. §. Az ügyvédi kamarák és ügyvédek feletti főfelügyelet az igazságügyministert illeti, ki e részben a tapasztalt hiányok orvoslásáról gondoskodik. Az igazságügy általános érdekében, vagy egyes panaszok esetében, a jelen s következő fejezetben foglalt szabályok szerint az ügyvédi kamara vagy a kir. törvényszék útján a visszaélések megvizsgálása és megtorlása iránt intézkedik; azonban bármely hivatali büntett vagy vétség megfenyítése csak a jelen törvényben szabályozott uton és módon eszközölhető.

73. §. Ha az ügyvéd hivatásának kötelességeit azon bűnös célzattól szegi meg, hogy ez által magának vagy másnak illetéktelen hasznot szerezzen, vagy valakinek jogtalan kárt okozzon: hivatali büntetést követ el, és az illetékes büntető bíróság által a törvényes büntetésen felül az ítéletben az ügyvédségtől elmozdítás is kimondandó.

A büntető bíróság ezen elmozdítást az ítéletben akkor is köteles kimondani: ha az ügyvéd haszonvágýból, vagy becsteleníté célzattól elkövetett egyéb büntetttben bűnösnek ítéltetik.

74. §. Ha az ügyvéd a jelen törvény 18., 20., 23. §§-aiban felsorolt kötelelességszegések valamelyikében vétkessé válik: az eljárásra azon kir. törvényszék illetékes, melynek kerületében a panaszlott ügyvéd lakik.

A törvényszék a vétkes ügyvédet a teljesített hivatalos vizsgálat alapján körelessége teljesítésére szoritja, és a között határozat ellen a felebbvitel birtokon kívül csak a kir. ítélő táblához engedte-tik meg.

Mennyiben a kötelelességszegés egyuttal büntető vagy fegyelmi eljárás alá esik, a törvényszék ezen eljárás megindítása végett az illetékes fenytő bírósághoz illetőleg ügyvédi kamarához az iratokat hivatalból átküldi.

75. §. A bíróság 100 forintig terjedhető bírsággal fenyitheti az ügyvédet;

a) a tárgyalásnál és az ülésekben elkövetett rendetlenségekért;

b) a beadványokban és egyéb általa szerkesztett és a bírósághoz beadott iratokban, illetőleg a szóbeli előadásáiban használt illedelmetlen és sértő kifejezések miatt. (25. §.)

Ily határozatok ellen perorvoslatnak nincs helye.

Mennyiben a sértés súlyosabb beszámítás alá esik; ezen §. esetében is a bíróság egyuttal az általa kiszabandó büntetésen felül a büntető vagy fegyelmi eljárás megindítása iránt intézkedik.

76. §. Az előző 74., 75. §§-okban felsorolt eseteken kívül fegyelmi vétséget követ el azon ügyvéd:

a) ki hivatásának kötelességeit vagy a jelen törvény rendeleteit vétkesen, de nem azon bűnös célzattól szegi meg, hogy ez által magának vagy másnak illetéktelen hasznot szerezzen, vagy valakinek jogtalan kárt okozzon;

b) ki ügyvédi eljárása által az ügyvédség becsületét és tekintélyét sérti, és ez által tiszteletre és bizalomra méltatlanná válik.

77. §. Fegyelmi vétségnek különösen tekintendő :

a) ha világosan igazságtalan ügyekben konokul perlekedőknek eszközeül magát felajánlja, feleket ilyen perek vitelére felszólít vagy konokul perorvoslatokkal él, avagy nyilván haszontalan és alaptalan beadványokat a felek részére szerkeszt;

b) ha díjazott közbejárók által vagy egyéb botrányos módon feleket keres :

c) ha a reája bizott ügyekben a fél sürgetése daczára nevezetes hanyagságot és késedelmezést tanusít.

78. §. A választmány csekélyebb kötelességszegések esetében az ügyvédet rendes fegyelmi eljárás megindítása nélkül is megintetheti, és rendentasíthatja, sőt 50 forintig terjedhető pénzbírsággal is fenyítheti, és ily határozatok ellen felebbvitelnek nincs helye.

79. §. A fegyelmi vétségek büntetései :

1. írásbeli feddés :

2. pénzbírság 500 trtig :

3. ügyvédségtől felfüggesztés legfeljebb egy évig ;

4. ügyvédségtől elmozdítás.

80. §. A választmány a felek panasza, vagy bármely hatóság vagy kir. ügyész feljelentése folytán, avagy hivatalból is a kamara kerületében ügyködő ügyvédet egyes ügyek vitele iránt igazolásra felhíthatja, és erre 100 forintig terjedhető bírság, avagy a fegyelmi eljárás fenyegetésével szoríthatja.

81. §. Az ügyvéd teljes kártérítéssel tartozik azon kárért, melyet hivatalos eljárásban cselekvése vagy mulasztása által valakinek akár szándékosan, akár vétkes gondatlanságból okozott.

82. §. A kártérítési kereset, ha büntett tényálladéka forog fenn, a károsult fél választása szerint vagy a bünvádi perben, vagy pedig ennek befejezése után polgári uton érvényesítendő.

A fegyelmi eljárás a kártérítési igényre ki nem terjedhet.

83. §. Az ügyvéd ellen a kártérítési kereset a polgári törvénykezési rendtartás szerint illetékes polgári bírósághoz nyújtandó be.

84. §. A fegyelmi bíróság határozata szintugy mint a büntető bíróság jogerejű ítélete oly alapot képeznek, mely a polgári peruton indított kártérítési keresetben többé kifogás alá nem eshetik, s a polgári bíróság eljárása ily esetben azon kérdésen kívül: ha vajjon a panaszlott cselekmény vagy mulasztás által okoztatott-e a kár, csak a megtérítendő összeg meghatározására szorítkozik.

85. §. A magánfélnek a 81. §-ban körülírt kártérítési keresete, hivatali büntetteket kivéve, elévül, ha az a kártérítési keresetet s illetőleg fegyelmi eljárást a kárt okozó cselekmény vagy mulasztás elkövetésétől számítandó két év alatt meg nem indította.

A polgári bíróság a kártérítési kereset tárgyalását, ha a kárt okozó cselekmény vagy mulasztás végett büntető vagy fegyelmi vizsgálat van folyamatban ezen vizsgálat végleges befejezéseig felfüggesztheti.

VIII. FEJEZET.

Fegyelmi eljárás.

87. §. A fegyelmi vétségek felett a fegyelmi hatóságot első-bíróságilag az ügyvédi kamara választmánya, másodbíróságilag a legfőbb ítélőszék fegyelmi bírósága gyakorolja.

Az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága az elnökön kívül négy választmányi tagból áll.

Fegyelmi ügyekben az ügyvédi kart a kamara ügyésze mint közvádoló képviseli.

88. §. Az eljárásra azon ügyvédi kamara választmánya illetékes, melynek ügyvédi lajstromában vádlott a tett elkövetésekor be volt jegyezve.

Azonban a károsított fél azon ügyvédi kamara választmánya előtt is megindíthatja az eljárást, melynél vádlott a feljelentés idejékor van bevezetve.

Az eljárást azon körülmény, hogy az ügyvéd az ügyvédi lajstromból magát kitöröltette, s hogy egyik kamara ügyvédi lajstromában sincsen bejegyezve, nem akadályozhatja.

89. §. Ha az illetőség vitás: a legfőbb ítélőszék határoz.

Ugyan a legfőbb ítélőszék fontos okoknál fogva az eljárásra egy más ügyvédi kamara választmányát küldheti ki.

90. §. A 87. §-ban megnevezett fegyelmi bíróságok tagjai a közvádoló vagy vádlott kifogása folytán csak a polgári törv. rendtartás 56. §. és jelen törvény 56. §. utolsó bekezdése által meghatározott esetekben mellőzhetők.

A kifogás felett az illető fegyelmi bíróság végleg határoz.

91. §. A fegyelmi eljárás vagy a kamara ügyészének kívánatára, vagy magánosak kérésére, vagy valamely bíróság, királyi ügyész, avagy egyéb hatóság feljelentésére, de mindig a vádlott és a kamarai ügyész meghallgatása mellett, az illető fegyelmi bíróság által rendelhető el.

A hozandó határozat kézbesítendő:

1. a kamara ügyészének;
2. a kamara székhelyén székelő kir. ügyésznek;
3. a panaszló magánfélnek;
4. a vádlott ügyvédnek.

Ezen határozat ellen az 1—3 pontok alatt megnevezettek élhetnek felelbitellel a határozat kézbesítésétől számítandó három nap alatt, ha a fegyelmi vizsgálat megindítása megtagadtatott.

92. §. Ha a fegyelmi bíróság vizsgálatot lát szükségesnek: ennek teljesítésére az elnök a kamarának egyik tagját mint vizsgáló biztost küldi ki.

A fegyelmi bíróság tagja ily vizsgálattal soha sem biztattathatik meg.

93. §. A vizsgáló biztos kihallgatja a vádlottat, a panaszlót illetőleg érdekelt feleket; szükség esetében betekinti és megvizsgálja a vádlott ügyvédnek könyveit és iratait, ezeket le is zárhatja, és kinyomoz minden körülményt, mely az ügy felderítésére szolgál.

Mennyiben tanuknak és szakértőknek kihallgatása is szükséges, ezen kihallgatások eszközzéséért a vizsgáló biztos az illetékes bíróságot megkeresi, mely ezen megkeresésnek eleget tenni, és a biztost a kitűzött határnapról értesíteni köteles. A biztos a kihallgatásnál jelen lehet, a tanukhoz intézendő kérdések és azok megesketezése iránt indítványt tehet.

A tanuk, ha alapos aggodalom forog fenn arra nézve, hogy a fegyelmi bíróság előtti megjelenésük nem lesz lehetséges, és ha valólomásuk döntő befolyással bír, és megesketeztük ellen aggály fenn nem forog, mindig megesketezendők.

94. §. A vizsgáló biztos a teljesített vizsgálatról pontos jegyzőkönyvet vezet, és ezt a vizsgálat befejezése után az összes iratokkal együtt a kamara ügyészével közli.

A kamara ügyésze szintugy mint a vádlott, ha a vizsgálatot hiányosnak tartják, annak kiegészítését kívánhatják.

Ha ez iránt közte és a vizsgáló biztos közt véleménykülönbség támad, a kérdés felett a fegyelmi bíróság határoz, mely határozat ellen felebbvitelnek nincs helye.

95. §. A kamara ügyésze a vizsgálat befejezte illetőleg kiegészítése után az iratok vételétől számítandó 8 nap alatt köteles indítványát az összes iratokkal együtt a fegyelmi bíróság elnökének benyújtani.

96. §. A kamara ügyészének indítványa felett a fegyelmi bíróság határoz.

E határozat, a 91. §. 1—4 pont alatt megnevezett feleknek kézbesítendő; és ha a bíróság az eljárás megszüntetését határozta el: a 91. §. 1—3 pontok alatt megnevezett felek a határozat kézbesítésétől számítandó három nap alatt felebbezést használhatnak: ez eseten kívül felebbezésnek nincs helye.

97. §. Ha vádhatározat hozatott: az elnök az ügy tárgyalására határnapot tűz ki, mely a kamara ügyészét, a vádlottat és a fegyelmi bíróság által netalán kijelölt tanukat s szakértőket megidéri.

Ezen határnapról egyttal a kamara székhelyén székelő kir ügyész és a panaszló fél értesítendő.

98. §. Vádlottnak vagy megbizottjának jogában áll: az idévény vételét után az iratokat a hivatalos órákban megtekinteni s azokat lemásolni.

99. §. A tárgyalás szóbeli s az 1868: 54. t. cz. 103., 104. és 105-ik szakaszainak korlátai között nyilvános.

100. §. A vádhatározatban a tanuk és szakértők megidézése is elrendelendő.

A kamara ügyésze valamint a vádlott jogositva van, ezen határozat után is, mindazonáltal csak a tárgyalásra kitűzött határidő első felében újabb tanuknak berendelését kérelmezni. Ezen kérelem felett a fegyelmi bíróság határoz.

A törvényesen megidézett tanu meg nem jelenés esetében az 1868: 54. t. cz. 206. §-ának sulya alá esik.

101. §. A tárgyalást az elnök a kitűzött ügy megnevezésével nyitja meg. Ezután a kamara ügyésze előadja rövid kivonatban a vizsgálat eredményét; és az elnök felolvastatja a szükséges iratokat,

kérdéseket intéz a vádlotthoz, s esetleg a tanukhoz, szakértőkhöz vagy a panaszló félhez, a tanukat és szakértőket megesketteti. Az elnök után a bírák is tehetnek kérdéseket.

A kamara ügyésze valamint a vádlott, az elnök utján szintén intézhetnek kérdéseket mind a tanukhoz, mind a szakértőkhöz.

102. §. Befejeztetvén a szóbeli tárgyalás, a kamara ügyésze első előadására való tekintettel előterjeszti a tárgyalás eredményét, s indítványt tesz a vádlott feimentésére vagy megbüntetésére, s ez utóbbi esetben a büntetés neme, s ha ez pénzbüntetésből állana, az összeg iránt is.

Ezen indítványra a vádlott válaszol.

További perbeszédnek nincs helye.

103. §. A vádlott ügyvédet is hozhat magával a tárgyalásra, mely esetben a közvádoló vádjára mind a vádlott, mind az ügyvéd válaszolhat.

104. §. A tárgyalásnál jegyzőkönyv vezetendő, mely a bíróság összes tagjainak, ugyszintén a jelen volt összes érdekelt felek és képviselőik nevét, továbbá a tárgyalásnak lényeges mozzanatait magában foglalja. A jegyzőkönyv az elnök és jegyző által aláírandó.

105. §. Ha a tárgyalás alatt felmerült körülmények újabb tanuk kihallgatását, vagy a vizsgálat folytatását teszik szükségessé: ezt a fegyelmi bíróság a tárgyalás elhalasztása mellett elrendeli.

106. §. A fegyelmi bíróság a tárgyalás alkalmával felmerült bizonyítékokhoz képest hoz ítéletet, s a vádlott ellen felmerült vádak s a büntetés iránt, belátása szerint a 79. §. korlátai között határoz.

A tárgyalás alkalmával fel nem merült körülmények azonban a határozat tárgyát nem képezhetik.

A határozatot azon ülésben kell hozni, melyben a tárgyalás befejeztetett, s az elnök azt azonnal szóval kihirdeti.

107. §. A határozat vagy felmentésre vagy vétkesre szól. Ez utóbbi esetben a fegyelmi bíróság megszabja egyuttal a büntetést, valamint megállapítja a fegyelmi eljárásnak a vádlott által viselendő költségeit is. Az első esetben pedig a vádlott költségei, ha a panasz nyilván alap nélkül emeltetett, a panaszt tevő fél által térítendőek meg, ki egyuttal, ha a fegyelmi bíróság látja, hogy az általa emelt panasz hamis állításokra, vagy a tényeknek szándékosan elferdített előadására alapítottat: 500 forintig terjedhető bírságban elmarasztalandó, mely be nem hajthatása esetére a kamara székhelyén székelő törvényszék által fogságra változtatandó át, egy napot 5 forintra számítva.

108. §. A hozott határozat a 91. §-ban megnevezett feleknek legfeljebb 8 nap alatt indokokkal együtt írásban kézbesítendő. és ugyanezek a határozat ellen a kézbesítéstől számítandó három nap alatt felelbevezéssel élhetnek.

109. §. Ha a szabályszerűleg megidézett vádlott nem jelent meg a tárgyalásra, sem elmaradását alapos okokkal nem igazolta, sem a tárgyalásra maga helyett ügyvédet nem küldött, sem pedig védelmét írásban be nem nyújtotta; az eljárás a fennebbi szakaszok értelmében mind a mellett is megtartandó, s a bíróság a vizsgálat eredményéhez képest hoz határozatot.

Ha ellenben a vadlott alapos okoknál fogva nem jelenhetik meg, s azokat a tárgyalás megkezdése előtt írásban igazolja: a tárgyalásra új határnap tűzendő ki.

Utólagos igazolásnak semmi hatálya nincs.

110. §. A fellebbzett fegyelmi ügyekben a fellebbvitel fegyelmi bíróság ugyanazon szabályok szerint jár el, melyek az első folyamodású fegyelmi bíróságra nézve a fennebbi szakaszokban vannak megállapítva.

A közvádoló teendőit ezen bíróság előtt a koronaügyész végezi; azonban mint az ügyvédi kamara ügyésze, mint a magánvádoló ügyvéde, mint mellékes felek vehetnek részt a szóbeli tárgyalásnál, és mindegyikük a korona-ügyész előterjesztése után egyszer felszólalhat.

111. §. A fegyelmi bíróság, ha látja, hogy a panaszlott cselekmény vagy mulasztás büntetett képez: az iratokat további eljárás végett az illetékes büntető bírósághoz teszi át.

112. §. A fegyelmi bíróságnak ítélete ellen új bizonyítékok alapján a 115. §. második bekezdésében kiszabott elévülési idő lefolyta előtt a perújítás megengedettik.

113. §. Az eljáró ügyvédi kamara székhelyén székelő kir. ügyész a fegyelmi eljárásba bármikor beavatkozhatik, és ennél fogva maga vagy megbízott helyettese az iratokat betekinthesi, a vizsgálat megindítása, kiegészítése ugy a szóbeli tárgyalásnál a kamara ügyészének előterjesztése után a megfenyítés iránt indítványokat tehet, és a hozott határozatok ellen felebbezéssel élhet.

Ha a kamara ügyésze a fegyelmi pert megindítani vagy folytatni nem akarja: a kir. ügyész azt saját felperessége alatt viheti, folytathatja és egyáltalában mindazon jogokkal élhet, melyek a kamara ügyészt a fennebbiek szerint illetik.

114. §. Ha a fegyelmi eljárás megindítását magánfél kérelmezi, ez mint magánvádoló a perbe annyiban befolyhat, mennyiben a fegyelmi bíróság határozatai ellen a fennebbiek szerint fellebbezéssel élhet, és a vizsgálat kiegészítése és a szóbeli tárgyalásnál a megfenyítés iránt indítványokat tehet, tekintet nélkül arra, hogy a kamara ügyésze akarja-e folytatni a pert vagy nem.

Azon esetre, ha mind a kamara ügyésze, mind a kir. ügyész a pertől eláll: a magánvádoló azt saját felperessége alatt folytathatja, és mindazon jogokba lép, melyek a fennebbiek szerint a kamara ügyészt illetik.

Ha a kamara ügyésze vagy a kir. ügyész, avagy mindketten viszik a pert; a magánfél mint mellékes fél szintén önállóan folytathat be, és a szóbeli tárgyalásnál ezek után terjesztheti elő indítványát.

Magánfél azonban ezen jogait csak ügyvéd által érvényesítheti, kit köteles e célra külön meghatalmazvánnyal ellátni és a fegyelmi bíróságnak bejelenteni, és az esetben a fegyelmi bíróság minden határozatait a magánfél ügyvédével közölni tartozik.

A magánféltől fellebbezés vagy egyéb indítvány el nem fogadtatik, ha az rendes meghatalmazvánnyal ellátott ügyvéd által nem ellenjegyeztetett.

115. §. Ha a fegyelmileg megfenyített ügyvéd időközben újabb fegyelmi büntetés alá nem esett; a feddés két év után, a pénzbeli büntetés és felfüggesztés három év után erkölcsi hatályát veszti.

Egyébiránt büntett esetét kivéve, a fegyelmi vétség büntethe-tősége elévül, ha az azt képező cselekvés vagy mulasztás idejétől kezdve két év lefolyt a nélkül, hogy a fegyelmi eljárás meginditta-tott volna.

116. §. Ha a bíróság a 73. §. értelmében az ügyvédségtőli elmozdítást kimondta; az ítéletet ennek jogerőre emelkedése után az illetékes ügyvédi kamarának hiteles másolatban megküldeni köteles.

Egyéb az ügyvéd ellen lefolyt bűn avagy rendőri ügyekben hozott ítéletek szintén megküldendők az ügyvédi kamarának, mely füg-getlenül a büntető s rendőri bíróság ítéletétől a fegyelmi büntetés iránt határoz, és e célra annak megkeresésére a vizsgálati iratok is használat végett átküldendők.

117. §. Ha az ügyvédségtőli felfüggesztés vagy elmozdítás jog-érvényesen kimondatott: ez az ügyvédek lajstromába bevezetendő, az összes ügyvédi kamarákkal ugy a kamara területén létező bíróság-okkal közlendő, a hivatalos hírlapban közzéteendő, és az igazság-ügyminiszternek feljelentendő.

Ha a pénzbeli büntetés szabattott ki a határozatban; a fegyel-mi bíróság a be nem fizetés esetére annak végrehajtási behajtása végett a jogerejű határozat megküldése mellett azon járásbírósgót keresi meg, melynek járásában az elmarasztalt ügyvéd lakik, avagy vagyona létezik.

Ha valamelyik ügyvéd ellen a kiszabott bírósgok behajtására két ízben egymásután bírói végrehajtást kellett elrendelni: az ügyvé-di kamara választmánya őt a jövőre netalán kiszabandó bírósgok fe-dezésére 500 forintig terjedhető biztosíték letételére kötelezheti, és ezt addig, míg szükségesnek látja, visszatarthatja.

118. §. A fegyelmi bíróság az ügyvédet az ügyvédség gyakor-latától felfüggeszti:

- a) ha ellene a büntető bíróság által bűnvizsgálat rendeltetik el;
- b) ha a felfüggesztés a feljelentett fegyelmi vétség súlyos vol-tánál vagy természeténél fogva szükségesnek mutatkozik;
- c) ha a fegyelmi tanács vádlottat az ügyvédségtőli elmozdítás-ra ítélte, és az ez ellen felebbvitellel élt;
- d) ha ellene csőd nyittatott, vagy ha a pazarlás miatt gond-nokság alá helyeztetett.

A felfüggesztés iránt hozott határozat ellen mind a vádlott, mind a közvádoló és kir. ügyész a kézbesítéstől számítandó 15 nap alatt fellebbvitellel élhet.

A felfüggesztés megszűntetendő, ha azon ok, mely miatt el-rendeltetett, megszűnik.

119. §. Az ügyvédjelöltek felett a választmány szintén gyako-rolja a fegyelmi hatósgot, és őket megintheti, rendreutasithatja, megfeddheti, a joggyakorlati évek meghosszabbítását elrendelheti, és különösen terhelő vétségek csetében az ügyvédjelöltek lajstromából való kitérlést mondhatja ki.

A választmány határozata ellen csak akkor van helye a fellebb-

vitelnek a legfőbb ítélőszék fegyelmi bíróságához, ha a kitörlést mondta ki; mely határozat a felvételt egyéb ügyvédi kamaránál is kizárja, és az illető egyttal az ügyvédi vizsgára sem bocsátható.

120. §. A jelen törvény szerint az ügyvéd vagy ügyvédjelölt, avagy egyéb fél ellen megítélt pénzbírságok azon ügyvédi kamara segélyezési pénztárába fizetendők, melynek tagja a vádlott ügyvéd vagy ügyvédjelölt a marasztaló határozat hozatala napján. Az ügyvéd az ellene kiszabott bírság megtérítését a féltől nem követelheti.

IX. FEJEZET.

Az ügyvédi ügyködhetés megszünte.

121. §. Az ügyvédi ügyködhetés megszűnik:

1. az ügyvéd elhalálózása vagy önkéntes visszalépése folytán;
2. ha a magyar honpolgárságot veszti;
3. ha a 11. §-ban felsorolt állások egyikét elfoglalja;
4. ha a 12. §. ellenére az ügyvédséggel össze nem férő üzletet üz;
5. ha csőd alá kerül vagy a vagyona feletti szabad rendelkezést elveszti;
6. ha a büntető vagy fegyelmi bíróság ítélete által elmozdított.

122. §. Az ügyvédi kamara választmánya a 121. §. cseteiben az illető ügyvédet az ügyvédek lajstromából hivatalból kitörli, és a mennyiben a megszüntetési okok kiderítése a 2—5. pontokban vizsgálatot tesz szükségessé, ezt hivatalból eszközölteti.

A kitörlési határozat az illető ügyvéddel közlendő, ki a kézbesítéstől számítandó 15 nap alatt fellebbvitellel élhet a legfőbb ítélőszékhez.

123. §. Az ügyvédi ügyködés megszünte a hivatalos hirdalóban az ok megemlítésével közléteendő, az igazságügyministerhez feljelentendő, és a kamara kerületében székelő bíróságokkal és az összes ügyvédi kamarákkal közlendő.

124. §. Az ügyvédi ügyködések megszüntével az ügyvédnek kezéhez további kézbesítések nem eszközölhetők, és ezek a félnek, mennyiben másképp nem intézkedett, saját kezéhez eszközözendők, és a fél egyttal újabb képviselő kirendelésére felhivandó.

A folyó határidők felfüggesztetnek, és csak a fél személyes értesítése napjától számíthatók.

X. FEJEZET.

Átmeneti intézkedések.

125. §. Mindenki, ki legalább a közügyvédi vizsgát jelen törvény hatályba léptéig már letette, és a z §. 1., 2., 4., 5. pontjaiban felsorolt feltételeknek eleget tesz, és a 2. 3. §. határozatai alá nem esik: az ügyvédek jegyzékébe felveendő.

126. §. Az ügyvédi kamara első alakulása végett azon kir. törvényszék elnöke, melynek székhelyén az ügyvédi kamara felállítatik, az alakulási gyűlésre a kamara kerületében létező összes ügyvédeket meghívja, és egyttal igazolási okmányaik beadására határnapot tűz ki.

Az alakulási gyűlésen mindenki részt vehet, ki a kamara kerületében lakik, és ügyvédi oklevelet beadott.

Az alakulási gyűlést a törvényszéki elnök megnyitja, és a felkiáltás utján megválasztandó korelnöknek az ülés vezetését átadja.

A korelnök két jegyzőt nevez ki, és a választmány megválasztását eszközölteti.

Az így megválasztott választmánynak a beadott igazolási okmányok átadatnak, és ez az ügyvédek lajstromába való felvétel iránt a jelen törvény határozatai szerint jár el.

127. §. A már függőben lévő fegyelmi vizsgálatok, mennyiben jelen törvény hatályba léptekor még végleg elintézve nincsenek: azon ügyvédi kamara választmánya által intézendők el, melynek kerületében a vádlott ügyvéd lakik.

Az eljárás ily vizsgálatoknál szintén a jelen törvény határozatai szerint történik.

128. §. Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.

I n d o k o k

az ügyvédi rendtartásra vonatkozó előadói javaslatához.

Az igazságszolgáltatás egyik nélkülözhetlen közege az ügyvéd.

Ha törvénykezésünket a jogtudomány és alkotmányos intézményeink követelményeinek megfelelőleg akarjuk szervezni: akkor lehetetlen az ügyvédség rendezését mellőznünk.

A bíróságok szervezésére vonatkozó javaslatok már országgyűlési tárgyalás alatt vannak; a közjegyzőkről szóló törvényjavaslat már közzétéve legközelebb egy szakbizottság által fog átvizsgáltatni. De az új organismus mindamellett is hiányos maradna, ha a fennebbi munkákkal egyidejűleg az igazságszolgáltatás harmadik főtényezőjének, az ügyvédségnek szervezése is végre nem hajlatnék; mert ezen hatalmas factor nélkül a másik két közeg csak bénultan működhetnék.

I.

Már a kir. jegyzőkről szóló törvényjavaslat indokolásában ki van fejtve azon lényeges különbség, mely az ügyvéd és bírósági közjegyző hivatása között létezik, és a melynél fogva e három közeg teendői egy kézben nem központosíthatók; mindegyik csak úgy bírósági hivatásának teljesen megfelelni, ha hatásköre elkülönítve és önállóvá van téve.

A három közeg közül az ügyvédnek hivatása: a jog védelme. Ő jogi ismeretei és éles megkülönböztető tehetsége segítségével felderíti a kétes jogviszony tényi és jogi körülményeit és ez által megkönnyíti a bírónak az igazságos ítélethozatalt. Az ügyvéd a polgároknak nem csak magánjogait, hanem politikai jogait is van hivatva védeni minden megtámadás ellen. Ő ellenőrzi a bíróságokat és hatóságokat, nehogy önkényes, törvénytelen eljárás, vagy netán tévedések által a polgárok jogait sértsék. Az ügyvédi hivatás ezen fontossága szükségessé teszi, hogy részére a törvénykezési szervezeten oly állás biztosíttassék, mely hivatásának teljes betöltéséhez nézve lehetségessé tegye. Mert habár az ügyvéd közvetlenül csak egyes polgárokat képvisel és egyesek jogait védelmezi: eljárás-

sának alapját mégis a jogeszméje képezi, melynek elveit szem elől tévesztenie, azokkal ellenkezésbe jönnie egy pillanatra sem szabad. Ez által válik az ügyvéd az igazságszolgáltatás hathatós tényezőjévé.

Ezen cél érdekében az ügyvédség szervezésénél kell gondoskodnunk arról, hogy egyrészt ezen állást csak képzett és jellemes férfiak foglalják el, de másrészt e férfiak azután biztosítva legyenek a felől, hogy hivatásukban tökéletes szabadsággal és önállósággal járhassanak el és a jog védelmében teljes immunitással bírhassanak.

II.

Tagadhatatlan, hogy hazánkban az ügyvéd nem foglalja el azon kiváló állást, melyet különösen Angliában, Franciaországban, Éjszakamerikában stb. élvez. A közvélemény az ügyvédben nem a jog védőjét, hanem inkább annak elferditőjét látja; és az ügyvédi kar általában — leszámítva a kivételeket — épen nem bír népszerűséggel.

Ezen vizsás állapot okai főképp a következő körülményekben fekszenek:

1. Eddigi hiányos törvénykezési eljárásainkban, melyeknek következménye, hogy a vesztes fél pere elvesztését általában nem ügye igazságtalanságának, hanem az ellenfél ügyvédje furfangosságának és saját ügyvédje ügyetlenségének tulajdonítja. A pert a nép versenységnek nézi, melyben az ügyvédek egymást prókatori fogásokkal tulszárnyalni és a bírót tévutra vezetni törekedeznek. Kétségtelen, hogy e baj alapja magában régi peres eljárásunkban feküdt, mely telve formaságokkal, lehetségessé tette, a pert évtizedeken át huzni, sőt a már megítélt jog érvényesítését is akadályozni. A baj tehát a törvénykezési eljárás volt; azonban a nép mégis az ügyvédet hibáztatta, ki a törvény hiányait ügye érdekében kiaknáza.

Ezen baj még most sincs teljesen orvosolva, mert az írásbeli és nem nyilvános eljárás mellett, a per a közönség ellenőrzése alól elvonva és teljesen az ügyvéd kezébe van letéve. A periratok most is általában hosszadalmas és felesleges szóhalmazzal, a tárgyhoz nem tartozó és csak a bíró és ellenügyvéd megtévesztésére czélzott fogásokkal telvék; és a nyilvánosság hiánya miatt a közvélemény sem a visszaéléseket nem sujthatja, sem másrésztől a valódi képzett és tehetséges ügyvéd érdemét elismeréssel nem jutalmazhatja. És maguk a felek is a jó ügyvéd alatt, kit bizalmukkal felkeresnek, nem a tudományos és jellemes férfit, hanem a furfangos és — igazságtalan ügyet is védelmező — tág lelkiismeretű prókátort értik.

Ennek gyökeres orvossága csak a törvénykezési eljárás reformálásában, a szóbeliség és nyilvánosság behozatalában van. Az ezen elvekre fektetett eljárás mellett a fél maga ellenőrzi ügyvédjét; és ez nem igen fordulhat prókatori fogásokhoz, hanem inkább jogi ismeretei, e kérdéses jogviszony tényi és jogi oldalainak éleselmű kiderítése által kénytelen ügyének diadalt szerezni. A felek a tárgya-

III

lásoknál jelen lévén meggyőződhetnek az eljárás helyességéről, és ez a míg egyrészről képessé teszi őket arra, hogy ügyekben maguk is önállóan ítélhessenek: másrészről legbiztosabban elejét veszi a bíró és ügyvéd ellen való bizalmatlanságuknak. Csak a nyilvános és szóbeli eljárás fogja az ügyvédi kar tekintélyét teljesen helyreállítani az által, hogy a fölületesség és apró fogások ellenében érvényre emelvén a tudományt és szakavatottságot, egy részről megismerteti a közönséggel az ügyvédi kar kitűnő férfait, és másrészről elvonja az alapot ezen kar silányabb elemeinek lábai alól.

2. Az ügyvéd állása a bíróságok és hatóságok irányában semmiképen nincs biztosítva. Törvényeink szerint a bíróságok az ügyvédet belátásukhoz képest büntethetik, szóváltásait kitorölhetik, és végre jutalomdíjait is teljesen saját belátásuk szerint határozzák meg. Ezen függés pedig az ügyvédnek hivatásával merőben ellenkezik; az ügyvéd ép ugy önálló közege lévén az igazságszolgáltatásnak, mint a bíró, nem lehet ennek alávetve: az ügyvédek — ép ugy mint a bíró — csak is közvetlenül a törvénynek lehet alárendelve és ennek korlátai között teljes önállóság illeti őt meg eljárásában.

3. Az ügyvédek eljárása feletti felügyelet és fegyelem gyakorlata egyrészt tökéletlen, másrészt célszerűtlen. Tökéletlen azért, mert csak szembeötlőbb és súlyosabb vétségekre nézve gyakoroltatik, és mert a vizsgálatok csak felületesen és sok tekintetben részrehajlólag vitetnek véghez: célszerűtlen pedig azért, mert ezen ügy a királyi ügyek igazgatóságának kezeibe van letéve, a mi az ügyvédség tekintélyét és önállóságát veszélyezteti.

Az ügyvédi kar tekintélyének fenntartása első sorban magát az ügyvédi testületet illeti; ennek feladata a kar szennytelen becsülete felett őrködni és az érdemtelen tagot kebeléből kizárni.

Ügyvéd-egyletek vannak ugyan nálunk is; azonban ezek csak magán-egyletek lévén és fegyelmi hatósággal nem bírván, a fennebbi feladatnak meg nem felelhetnek.

4. Egyik főbaj az ügyvédek nagyobb részének felületes képzettsége, mely baj különösen 1861 óta nyert nagyobb terjedelmet. Ennek gyökeres orvoslása csak ugy lehetséges, ha az elméleti és gyakorlati kiképzésre nézve szigorú szabályokat alkotunk, az eddig megengedett kivételeket végkép megszüntetjük, és ez által a jog komoly és beható tanulmányozását az ügyvédség nélkülözhetlen feltételévé tesszük.

III.

Külföldön némely államokban az ügyvédség teendői kétfelé osztvák, a per előkészítése és a periratok szerkesztése (avoué, attorney), a pernek a bíróság előtti előadásától és vitatásától (avocat, counsel) el levén választva és külön-külön közegre bizva.

Franciaországban az avouék száma korlátolt, állásuk elárusítható, képesítési kellékeik csekélyebbek, teendőik díjszabályzat szerint díjaztatnak; holott az ügyvédek száma korlátozva nincs, képesítési kellékeik szigorúbbak és fáradozásuk díjai díjszabályzathoz kötve nincsenek.

Az ügyvédség rendezésénél mindenekelőtt tisztába kellett jönnünk azon kérdéssel, hogy valjon behozzuk-e e munkafelosztást az új szervezetbe. A javaslat nem fogadta el e felosztást és pedig a következő okoknál fogva:

1. E felosztás nagyon terhes és költséges volna a felekre nézve, kiknek két közeggel kellene érintkezniök és mindkettőt informálniök és fizetniök.

2. E felosztásnak magára a peres ügy helyes vezetésére is hátrányos befolyása van. A fél ugyanis mindenekelőtt avouéval értekezvén, ez szerkeszti a keresetlevelet és periratokat; minthogy azonban az avoué nem bír annyi képességgel mint az ügyvéd, könnyebben megeshetik, hogy az ügyet egészen hibás szempontból fogja fel, és a periratokat is helytelenül szerkeszti; úgy, hogy az ügyvéd a már elkövetett hibát nem is képes jóvá tenni. Azért a külföldön is leginkább az a gyakorlat áll fenn, hogy az avoué már előlegesen az ügyvéddel, és szorosán ennek utasításai szerint készíti az előiratokat. Ezért sokkal egyszerűbb, ha az egész per vezetése formailag is egy kézben összpontosítatik, mi a félnek még azon előnyt is nyújtja, hogy a felelősséget egészen egy személy vállaira helyezi és a netáni hibának másra háritását lehetlenné teszi.

3. Igaz ugyan, hogy nagyobb forgalmu városokban, hol az ügyvéd az ügyek vitatásával annyira el van foglalva, hogy az előiratok elkészítésére ideje nem marad, nagyon igazolható volna e felosztás; de ellenkezőleg kisebb forgalmu helyeken az ügyvédnek, — ha a periratok készítése tőle elvonatik — nem lesz annyi dolga, hogy utána megélhessen. Így Franciaországban is tapasztalták, hogy sok kisebb helyen ügyvéd le nem telepszik; s ily helyeken az avouékat kellett az ügyek vitatására is feljogosítani.

4. A rómaiaknál és görögöknél stb. az ügyvédek teendőire tehetségesebb, gazdag férfiak ingyen vállalkoztak, hogy ez uton népszerűséget szerezvén, maguknak kiváló politikai állásokra utat nyissanak. Azonban most, midőn az ügyvédség kenyérkeresetül szolgál, a fennebbi tekintetek az ügyvédség alsóbb és magasabb fokú teendőinek illetén különválasztását nem követelik.

5. A pernek egyes szakai oly szorosán összefüggnek egymással, hogy logikai szükségesség azokat egy vezető kézben összpontosítani. Az ügy kimenetelére ugyanis nagyon lényeges befolyással van az, hogy vezetését kezdettől fogva befejezéseig bizonyos nézetegység hassa át és ez egység a legkevésbé sincs biztosítva az által, ha két különböző közeg, melyek különböző szempontokból indulhatnak ki, van befolyással az ügy vezetésére. Egyébiránt teljesen indokolatlan is volna épen a pernek legfontosabb részét t. i. a kereset feltevését, az ügyvédénél kevésbé avatott kezekre bízni.

6. Hazánkban ezen felosztás eddig sem volt alkalmazva, és a fennebbi okok elég nyomósak arra, hogy azt ezutánra is mellőzzük.

IV.

Külföldön több helyütt különbség tétetik a feltörvényszéki és alsóbb bírósági ügyvédek között, kik közül az utóbbiak a felsőbb

biróságok előtt nem működhetnek. Kérdés, hogy elfogadtassék-e hazánkban is e megkülönböztetés?

A javaslat nem fogadja azt el és pedig a következő okoknál fogva:

1. E felosztás az ügyvédek között kasztokat állítana fel és pedig teljesen jogtalanul és szükségtelenül. Az ügyvédnek ugyanis épen azon képességgel kell bírnia az alsóbb, mint a felső bíróságoknál; ugyanazon képesítést kell tehát megkövetelnünk mindkét rendbeli ügyvédtől; s ily körülmények között köztük különbséget tenni teljesen indokolatlan volna.

2. E felosztás a felekre is nagyobb terhet és költséget róna, miután ugyanazon ügyben két ügyvédet volnának kénytelenek fogadni.

3. E felosztás ártana az alsóbb foku ügyvédek tekintélyének és kivált jövedelmének; mert a közönség a feltörvényszéki ügyvédeket képesebbeknek tekintvén, az ügyvédek között külsőleg is különbséget tennie; és a felek, nehogy két ügyvédet legyenek kénytelenek fogadni, már eleve oly ügyvédhez fordulának, ki a felsőbb bíróság előtt is működhetik.

V.

Ezekután röviden előadhatjuk azon alapelveket, melyekre a jelen javaslat az ügyvédség rendezését fekteti. Ezek a következők:

1. Az ügyvéd elméleti és gyakorlati képzettsége iránt biztosítéknak kell szereztetni.

2. Mindenki, ki a kellő képzettséggel bír, mint ügyvéd szabadon működhessék, és e tekintetben teljesen szabad verseny biztosítottassék.

3. Az ügyvéd hivatása gyakorlatában teljes önállósággal ruháztassék fel.

4. Az ügyvéd a fél irányában felelősségre köteleztessék.

5. Az ügyvédi kar saját tekintélyének fényét maga őrizze; és ennek fenntartására az ügyvédek solidaritásba lépjenek.

6. Az ügyvéd részére fáradozásainak kiérdemelt jutalma biztosítottassék.

Ezek azon főelvek, melyekre a javaslat az ügyvédség rendezését alapítja; s ez elvek a részleteknél bővebben ki fognak fejtetni.

A jelen javaslat kidolgozásának menetére nézve szükségesnek látom előadni, hogy a ministerium eredeti munkálatának elkészülte után 1870. évi november 23-án terjesztette fel a budapesti ügyvédegylet az ügyvédi rendtartás tárgyában készített javaslatát. E javaslat alapján az eredeti munkálat ujlag átvizsgáltatott és több helyen módosított; a beküldött javaslat több rendelkezése szabatosabb és kimerítőbb szerkezete miatt egészben elfogadtatott, különösen a 14., 15., 18., 32., 57., 59., 60., 61., 63. és 64. §§. csaknem szó szerint átvétettek belőle a jelen javaslatba.

A budapesti ügyvédegylet javaslata azon szempontból is kiváló figyelmet érdemel, hogy a hazai ügyvédi karnak az ügyvédség rendezése iránti nézeteit tükröztvén vissza, a közvélemény e tárgyban való legjogosultabb nyilvánulásának tekinthető; mi a jelen esetben

annál fontosabb, mert a beküldött javaslat a fentt érintett alapelveket szintén helyeslven, ez által biztosítékot nyújt a kormánynak arra nézve, hogy jelen munkálatában csak a szakértő közvélemény által érzett szükségleteknek tesz eleget.

A részletekre nézve a jelen munkálat több tekintetben eltér az ügyvédi egyesület javaslatától; de ez eltéréseket épen az elfogadott alapelvek czélszerű és következetes keresztülvitele tette szükségessé. Az ügyvédi egyesület javaslata ugyanis a többi között sok tárgyat vagy egészen mellőz, vagy csak futólag említ; így p. o. a meghaltalmazvány, a kártérítés, az ügyvédségtől való felfüggesztés stb. ügyét; s azonkívül beosztása sem látszott elég czélszerűnek arra, hogy azt az alkotandó törvény alapjául elfogadni lehetett volna. Egyébiránt az ügyvédi egyesület javaslatának kiváló jelentőségére való tekintettel szükségesnek láttam minden fontosabb rendelkezésre nézve, melyben a jelen munkálat az ügyvédi egyesület javaslatától eltér, az eltérés indokait az illető szakaszoknál előadni.

I. FEJEZET.

Szervezet.

1—3. §§. Az ügyvédség rendezésénél az első kérdés az, hogy ki jogosítottasék fel annak gyakorlatára?

Az iránt nem igen merülhet fel kérdés, hogy az ügyvédség gyakorlatát nem lehet — mint szabad ipart — mindenkinek minden jogi képzettség megkövetelése nélkül megengedni. Megkísértették ezt Franciaországban 1793-tól 1800 évig (a II. Brumaire 3-ki törvény folytán), és Bellot ezen időszakraól a következőleg kénytelen nyilatkozni: Az ügyvédség elárasztatott az u. n. praktikus emberek által, kik minden jogismeret és becsületesség hiányával, felmentve minden felelősség és felügyelet alól, kiaknázták a hiszékenységet és a felek szerencsétlenségéből huztak hasznot; ezen évek a haszonvágy és a csalárdság kiáltó kihágásainak szomorú emlékéét hagytták hátra.

Miután az ügyvéd tudatlansága és tapasztalatlansága a feleknek igen nagy kárt okozhat: minden miveltt állam megkövetel, az ügyvédtől bizonyos elméleti és gyakorlati képzettséget; és mig egyrészt az ügykódést csak is azoknak engedi meg, kik e képzettséget kimutatni bírják, másrésztől megfenyíti mindazokat, kik anélkül ügykódni mernek. Erre nézve ugyanis az ügyvéd épen azon tekintetek alá esik, mint az orvos. Ha a tudatlan orvos kezei között egészségünk, életünk forog kockán: az ügyvéd vagyunkat, állásunkat, becsületünket — tehát ép oly becses kincseinket — veszélyeztetheti. A legtöbb polgár nem tudja az orvos és ügyvéd képességét megítélni; a törvényhozás feladata tehát a polgárokat az ebből eredhető veszélyek ellen biztosítani. Másrésztől az igazságszolgáltatás érdeke is követel e tekintetben biztosítékot; mert ha az ügyvédet oly kiváló állás illeti meg az igazságszolgáltatás szervezetében, hogy ő a helyes ítélethozatal egyik főtényezőjének tekinthető: akkor az ő képtelensége majd nem oly hátrányos volna a törvénykezés ügyére

nézve, mintha a bírói állásnál nem fektetnék súlyt a kellő képzettségre.

Ezek után még azon kérdés oldandó meg, hogy a kellő képesség kimutatása után az ügyködésre való felhatalmazás mindenkinek megadassék-e?

E tekintetben már a polgárok érdeke a teljesen szabad verseny, a szabad ügyködés elvének elfogadását kívánja. Egyeseknek kizárólagos jogot adni csak kiváltságot alkotna és maga után vonna minden kiváltság hátrányos következményeit. A kiváltság sok fiatal buzgó és ügyes versenytárs kizárása által csak a közepszerűséget, gyengeséget és hanyagságot venné átalma alá a képesség ellenében. Ezen engedélyezési rendszer a mellett, hogy szabad tért nyit a pártfogolásoknak, csak is a már jogositottaknak jövedelmét biztosítja a közönségnek és a többi szintén képesítetteknek világos kárára. A közönségnek van joga azt követelni, hogy szabadon választhasson a képes egyének között, és hogy ezek bármelyikének ismereteit felhasználhassa joga védelmére.

Ezen okoknál fogva a javaslat a szabad verseny elvét fogadta el. Az 1. §. ugyan a kamara felvételétől teszi függővé az ügyvédség gyakorlatát, azonban ez intézkedés a fennebbi elvvel nem ellenkezik, miután a kamara a felvételt csak a törvényben világosan meghatározott esetekben tagadhatja meg, és az alaptalan megtagadás ellen jogorvoslat is van biztosítva. Ezen intézkedést különben maga az ügyvédségnek érdeke teszi szükségessé, mely megkívánja, hogy az ügyvédek között az egész kar tekintélyére és becsületére nézve solidaritás álljon fel, mi csak az által érhető el, ha minden ügyvéd köteles valamely kamarának tagja lenni. A felvétel jogokat ad ugyan az ügyvédnek, de egyuttal kötelezettségeket is ró rá, melyek alól magát ki nem vonhatja. E kötelezettségek teljesítésének szigorú ellenőrzése magát az ügyvédi kart illeti; mert csak úgy tarthatja az fenn tekintélyének teljes tisztaságát a közönség előtt, mely megkövetelheti, hogy az ügyvéd kitünő állását csak becsületes férfiak foglalják el.

4—6. §§. Az ügyvéd feljogosítottatik arra, hogy a feleket bármely ügyben bármely hatóság előtt képviselhesse; miért is megkövetelhetni tőle, hogy az általa tárgyalandó ügyekre vonatkozó összes törvényeket és rendeleteket elméletileg úgy, mint gyakorlatilag ismerje. Ezen képzettség biztosításáról a 4—6. §§. rendelkeznek: és ha egy valóban tekintélyes ügyvédi kart óhajtunk, úgy e szakaszok rendelkezéseit bizonyára nem tekinthetjük tulszigoruaknak.

A budapesti ügyvédi egyesület javaslata több pontra nézve eltérő intézkedéseket ajánl, névszerint a javaslat azon pontja:

a) hogy a vizsga valamely feltörvényszék előtt legyen leteendő — el nem fogadtatott; mert az ügyvédi vizsgák természetszerűleg nem is tartozhatnak a bíróságok hatáskörébe; azonkívül, ha több ily vizsgáló bizottság állíttatnék fel az országban, az eljárás egysége volna veszélyeztetve, s ez okokból a jelen javaslatban elfogadott módzat látszik legjobban az elérendő czélt biztosítani;

b) azon javaslat, hogy az ügyvédi vizsga letételét az ügyvédi kamara engedje meg, — szintén nem fogadtatott el; mert az ügy-

védi kamarák e tekintetben könnyen eltérő eljárást hozhatnának be, sőt náluk a pártfogolásnak is tágabb tere nyílnék. De különben, miután a kiküldött vizsgáló bizottság a törvényes kellékeket tökéletesen képes lesz megbírálni, nincs is ok arra, hogy az e fölötti határozathozatal tőle elvonassék;

c) az ügyvédi egyesület csak három évi, a jelen tervezet négy évi gyakorlatot kíván; továbbá amaz a gyakorlatot már az első állami vizsga letételétől, míg a jelen tervezet azt az összes állami vizsgák letételétől számítva engedi meg; s így az utóbbi a képesítést inkább biztosítja;

d) az ügyvédi egyesület javaslata a vizsga tárgyai között a váltó és kereskedelmi jogot nem említi, valamint a pénzügyi és közigazgatási törvényeket is mellőzi; holott ezeknek elméleti és gyakorlati ismerete az ügyvédre nézve nélkülözhetlen.

7. §. E szakasz rendelkezései biztosítják a kamarák önállóságát a felvételnél; de másrésztől elejét veszik annak, hogy valami czéhrendszer fejlődhesse ki, és a kamara meglévő tagjai ok nélküli kizárásuk által maguk számára mellékes uton kiváltságot teremtsenek. A javaslatba hozott felelbiteli bíróság oly eminens testület, hogy ennek biráskodása által az ügyvédi kamarák tekintélye és önállósága sehogysem sértethetik.

10—11. §§. Ugyanezen kizárási okok egyebütt is fennállanak; és az ügyvédi egyesület javaslata által is elfogadtatnak, csak hogy (a 2. §-ban) kimerítően fel nem soroltatnak. Az ügyvédi egyesület ezenkívül még egy kizárási okot javasol, azon esetet t. i., ha egy ügyvéd az államtól rendelkezési illetéket huz. Ez azonban nem fogadtatott el, mert e körülmény sem az ügyvéd önállóságát nem veszélyezteti, sem az ügyvédség gyakorlatától őt el nem vonja.

II. FEJEZET.

Az ügyvédek jogai és kötelességei.

12—13. §§. Ha az ügyvédség gyakorlata a fennebbiek szerint különös képzettséghez van kötve, következetesen arról is kell gondoskodni, hogy az ezen képességgel nem bíró egyének abból kizárassanak. Erről intézkedik e két szakasz, egyuttal a fennálló törvénykezési eljárást is tekintetbe vévén.

14—17. §§. Az ügyvédi képviselés csak bizalmon alapulhat; miért is a félnek teljes szabadságot kell engedni arra nézve, hogy azt hármikor másra átruházhassa; e tekintetben minden előleges lekötés vagy megszorítás érvénytelennek tekintendő.

De az ügyvédet szintén nem lehet valamely ügy vitelére kötelezni, és teljesen szabadságára kell hagyni, hogy a képviselést felmondhassa. Korlátozásnak erre nézve csak annyiban lehet helye, mennyiben a fél minden joghátrány ellen biztosítandó.

18—20. §§. A félnek azon szabadsága, hogy a megbízást bármikor visszavonhassa, illuzoriussá válnék, ha egyuttal az ügyvéd az iratok visszaadására nem köteleztetnék. E kötelezettséget ugyan nem lehet az ügyvéd saját fogalmazványaira is kiterjeszteni; de minthogy azok-

ért a fél által jutalmaztatik, másolatban való kiadásukra minden esetre szorítható. A jutalomdíj le nem fizetését nem lehet az iratok kiadására nézve kifogásnak elfogadni, mert az ügyvédnek az iránti keresete más módon biztosíthatik; ezért az ügyvédi egyletnek ily értelmű javaslata nem is fogadtatott el.

Az eredeti meghatalmazvány kiadására azért nem lehet az ügyvédet kötelezni, mert ő az ellenfél irányában a képviselet valódiságáért kezeskedik, s ezt csak az eredeti meghatalmazvány által bizonyíthatja.

21—22. §§. Az ügyvéd kiválólag a jog védője. Ezen hivatásával ellenkezésbe jönné, ha jogsértések részesévé válnék; ily esetekben tehát a törvény megtilthatja neki a képviselet elvállalását.

Azonban az ügyvédség magas célja veszélyeztetnék, ha a törvényhozás ezen határon túl is kiterjesztené tilalmát, és általában megtiltaná minden alaptalan ügy elvállalását. Az ügyvéd ugyan az ügy első bírója, s mint ilyen köteles az eléje terjesztett jogesetet lelkiismeretesen megvizsgálni és a felet legjobb tudomása szerint felvilágosítani; azonban ha a fél ügyét mindamelllett is birói elintézés alá akarja bocsátani, ettől őt elzárni nem lehet; és ez esetben az ügyvédet sem lehet a képviselet elvállalásától jogosan eltiltani. A javaslat 21. és 22. §§-ai e tekintetben czélszerű intézkedéseket tartalmaznak, melyek mind az ügyvéd mind a fél szabadságát teljesen megóvják.

23. §. Ezen rendelkezés kiválóan szükséges, mert a tapasztalás mutatja, hogy ily esetek hazánkban nagyon gyakoriak, s hogy ép ezen visszaélések ásták alá leginkább az ügyvédség tekintélyét, s így ezek igénylik a legszigorubb intézkedéseket.

A javaslat 67. §-a értelmében a törvényszék ezen pénzekről hivatalos eljárás útján intézkedik, és egyuttal megteszi a szükséges lépéseket a fenytő vagy fegyelmi eljárás megindítása iránt is.

24—25. §§. Az ügyvéd, mint a jog védője, hivatásának teljesen csak úgy felelhet meg, ha a jogvédek használatában korlátozva nincsen, ha részére e tekintetben a jogvédelem határai között teljes immunitás biztosíthatik, és ha a fél által vele a védelem céljából közöltött körülményekre nézve tanuskodásra nem kényszeríthető.

Azonban ezen immunitást annyira kiterjeszteni nem lehet, hogy az ügyvéd a hatóságokat, feleket stb. szabadon sértegethesse.

26. §. Az ügyvédség ugyan jövedelmi forrás: azonban azért még sem szabad azt közönséges iparüzletté alacsonyítani; mert ez lehetné leginkább tönkre az ügyvédség tekintélyét.

III. FEJEZET.

Az ügyvédi díjak.

Az ügyvéd önállóságának egyik legnagyobb biztosítéka az, ha fáradozásainak kiérdemelt díja részére biztosítva van, ha nem kell annak megítéléséért koldulnia, sem attól félnie, hogy az bárkinek önkénye által tőle elvonathassék.

Az ügyvédnek ezen biztosítását némelyek úgy vélték eszközölhetni, ha a törvény megállapítja a díjszabályzatot, mely az ügyvédet mind fele, mind a bíró ellenében védi. Azonban ezen biztosítás csak látszólagos, és a czélnak épen nem felel meg. Lehetetlen ugyanis, hogy e díjszabályzat egy igazságos kulcsot találjon; mert ennek megállapításánál lehetetlen az egymással homlokegyenest ellenkező és az ügyvédtől a fáradozásnak és munkának legkülönbözőbb mértéket kivánó egyes eseteket számításba venni. Ha pedig csak a díjnak legnagyobb és legkisebb összegei állapíttatnak meg: úgy ez ismét csak az önkénynek nyitna tért. — Ezért a javaslat a díjszabályzat rendszerét el nem fogadta.

Fel kell tennünk az ügyvéd becsületességéről, hogy tulságos követeléseket tenni nem fog. És azon ritka esetekre, melyekben ez előfordulna, a feleknek kétféle védelmi eszköz áll rendelkezésükre; először a szabad verseny, melynél fogva bármikor az ügyvédhez fordulhatnak; és másodsor az ügyvédi kamarának azon joga, melynél fogva a fél kérelmére a tulságosan felszámított díjakat leszállíthatja. A kamaráról feltehető, hogy mind két fél irányában méltányos és igazságos lesz.

A jelen fejezet csak azon díjakra vonatkozik, melyeket a képviselt fél saját ügyvédjének fizet, és nem terjed ki a perköltségekre, melyeknek megállapítása mindenestre a bíróságok hatásköréhez tartozik. Kétségtelen ugyan, hogy a perköltségekben szintén csak az ügyvéd fáradozásnak az ellenfél részéről fizetendő jutalomdíja állapíttatik meg; s így erre nézve már, nehogy a bírói önkény lehetővé tétessék, igazolható volna egy törvényes díjszabályzat megállapítása. Azonban az eziránti intézkedés a polgári perrendtartással áll szoros összefüggésben, és az ügyvédi rendtartás körébe nem vonható.

A budapesti ügyvédegylet javaslatának 32. §-a az ügyvédi díjakat egy oly díjszabályzat által akarná meghatározni, melyet évről évre az ügyvédi kamara állapítana és az igazságügyminister erősítene meg. Ezen díjszabály alá azonban csak azon ügyek esnének, melyeknek tárgyát számok, vagy számokban meghatározható érték képezik; egyéb ügyeknél vita esetében az ügyvédi kamara választmányja határozna meg a díjt. Ezen rendelkezés részint a fentt előadott okoknál, részint annál fogva nem fogadtatott el, mert az ügy tárgyának értéke egyedül soha sem mértéke az ügyvéd fáradozásának, és így nem szolgálhat kizárólagos alapul jutalomdíja meghatározásánál.

27—29. §§. Az előleges egyezkedések az ügyvédi munkadíj iránt a felek egyezkedési szabadságánál fogva természetesen jogérvényesek. Sőt ily egyezkedések nem csak az ügyvédnek, de a megbízó félnek is érdekében vannak; mert míg ez ily uton egy jeles ügyvéd közreműködését biztosítja ügye részére: addig az ügyvéd is nagyobb buzgósággal járand el, ha jutalmát már előre meghatározva és biztosítva látja. Azonban nehogy ezen előleges egyezkedés visszaélésekre adjon alkalmat, és könnyen hívó, tapasztalatlan felek kizsárolására használtathassék fel; továbbá, hogy a fél is viszont biztosítva legyen az ügyvéd hanyag és rendetlen eljárása ellen okvetlen szükség van a 28. és 29. §§-ok rendelkezéseire. Erre nézve 1850. november 8-án kelt hannoverai díjtörvény szolgált irányadásul.

30. §. Ezen §. rendelkezései nem annyira jogi szempontokon mint inkább azon tekinteten alapulnak, hogy az ilyféle szerződések az ügyvédi tekintélyt sértik és annak erkölcsi alapját aláássák.

31—36. §§. Ezen szakaszok rendelkezései nagyobb részt meg, egyeznek a budapesti ügyvédi egyeslet javaslatával.

IV. FEJEZET.

Az ügyvédi hatalmazványokról.

37—41. §§. Ezen rendelkezések leginkább fennálló törvényeinknek e tekintetben való hézagossága miatt szükségesek.

45. §. Igaz ugyan, hogy az ügyvédet vagyontalan felek ingyen való képviselésére jogi szempontból kötelezni nem lehetne; mert senki sem kényszeríthető arra, hogy másoknak ingyen szolgáltatásokat teljesítsen. Azonban ezen kötelezettség mégis bátran felvételhetett a javaslatba: mert az ügyvédi kar a szegény ügyefogyottak védelmét mindig becsületbeli kötelességének tekintette; és ezen szokás minden művelt országban oly általánossá vált, hogy az ügyvédek nem e kötelezettséget, hanem inkább elvonását tekintenék sértésnek magukra nézve.

46. §. Ezen intézkedés az által igazoltatik, hogy a törvény több esetben az ügyvédségnek kizárólagos képviseleti jogot enged; a mit ezen §. rendelkezése nélkül nem lehetne minden egyes esetben szigoruan megvalósítani.

V. FEJEZET.

Az ügyvédjelöltekről.

Az ügyvédjelöltek állása is rendezendő, mert ők képezik azon sarjadékot, melyből az ügyvédi kar tagjait nyeri.

Ezen viszony rendezésénél különösen arra kell tekintettel lennünk, hogy a jelöltek kiképzése hathatósan előmozdítottassék, s hogy ők különösen az önálló ügyködésbe gyakorlatilag bevezetessenek.

Az ügyvédjelölt ugyan alárendeltje az ügyvédnek: azonban mégis biztosíttatik részére némi önállóság az által, hogy némely esetekben főnökét helyettesítheti, és a kamara tárgyalásainál szólásjoggal ruháztatik fel. Ezen önállóság hathatósan fogja a fiatal embert serkenteni, hogy fontos hivatását felfogja és annak méltó betöltésére magát teljesen kiképezze.

A budapesti ügyvédegylet a helyettesítést az ügyvédi választmány külön helyettesítési jogositványától teszi függővé; a jelen tervezet azonban nem vette át e rendelkezést, mert az ügyvédegyleti javaslat 8. §-a szerint ezen jogositvány amugy is minden bejegyzett ügyvédjelöltnek kiadandó volna, s így a választmány által adandó külön jogositvány csak felesleges formáság. Különbben is helyettesítéstől való eltiltás nem tekinthető czélszerű büntetésnek; ez által ugyanis az ügyvédjelölt egyrészt gyakorlati kiképzetésében gátoltnának, másrészt pedig kenyérkeresetétől is megfosztatnék miután ily ügyvédjelölt egy ügyvédnél sem találhatna alkalmazást.

VI. FEJEZET.

Az ügyvédi kamarákról.

Ezen fejezet képezi a javaslat legfontosabb részét. Ugyanis csak az ügyvédi kamarák helyes szervezete teszi lehetségessé, hogy azok a reájuk ruházott hatáskört az ügyvédség valódi érdekében használják. Habár másrésről akármily helyes és czélszerű legyen is e szervezet, ha maguk az ügyvédi kamarák tagjai nem kezelik helyesen, teljes szigorral és részrehajlatlansággal e hatáskört: a kitűzött czél el nem érhető.

Ugyanazon hatáskör, mely kir. a jegyzőkről szóló javaslat XV. fejezeteinek indokolásában kifejtett elvek alapján a jegyzők felett a jegyzői kamarára ruházott, fogja megilletni az ügyvédi kamarát az ügyvédek felett. Az ügyvédi kar becsületének és tekintélyének szep-lőtlen fenntartása az ügyvédek egyetemleges kötelességévé tétetik; és mind ezen, mind a következő fejezet rendelkezései módot nyujtanak nekik arra, hogy e feladatukat hathatósan teljesíthessék.

53. §. Ügyvédi kamara egyelőre csak tizenöt hozatik javaslatba. Ugyanis egyéb államokban azt mutatta a tapasztalás, hogy mindazon aggályok, melyek az érdeklettek bíraskodása ellen telhozhatók, annál inkább megvalósulnak, minél kisebb a kamara tagjainak száma. A vonzódás és gyűlölség sokkal merevebben fognak nyilatkozni és a melléktekintetek sokkal nagyobb befolyást fognak gyakorolni oly tagok között, kik egymással folytonos társadalmi és üzleti összekötetésben vannak; ez által az ügyek elfogulatlan és részrehajlatlan megbírálása gyakran lehetlenné válnék. És ezen aggályok még csak fokozódnának, ha a tagokban a tul élénk egyéni érzelmek és érdekek teljesen háttérbe szoritnák a közérzületet, és a közérdek szol-gálatában szükséges önmegtagadást és áldozatkésztséget.

Ezen szempontból inkább csak nagyobb területre kiterjedő tes-tületektől várható, azon erélyes és részrehajlatlan közremüködés, mely mind a közönség, mind az ügyvédi kar érdekében valóban képes legyen az ügyvédség tekintélyét és becsületét fenntartani.

54—68. §§. Ezen rendelkezések a kamarák hatáskörét annyira kiterjesztik, hogy ez által az ügyvédség jövő sorsa csakugyan teljesen maguk az ügyvédek kezei közé tétetik le. — Egyébiránt az ezen szakaszokban foglalt rendelkezések legnagyobb részben a budapesti ügyvédi egyeslet javaslatából vétettek át, és legfellebb azoknak egyes hiányai pó-toltattak.

Az ügyvédegyslet javaslatának 42. §-a szerint a jelen tervezettől eltérőleg a választmány mindenütt 12 tagból állana. Ezen rendelkezés nem fogadtatott el, mert az ügyvédi kamarák tagjainak száma többnyire kisebb lesz; s így minél nagyobbra szabatik a választmányi tagok száma, annál inkább lehet tartani attól, hogy a személyes tekiutetek tulsulyra vergódhatnak, és a választmány hatóságát nem fogja kellő szigorral gyakorolni. Ugyanezen okból nem fogadtatott el azon rendelkezés sem, hogy a választmányi tagok egy harmada minden évben kilépjen. Az érvényes határozat hozatalra szükséges tagok számát

sem lehetett magasra szabni, nehogy a határozathozatalt egyesek hanyagsága vagy közönyössége lehetlenné tehessék.

Az ügyvédi kamara választmányától okvetlenül kell felebbvitelt engedni; s minthogy a közgyűlés épen nem volna alkalmas fellebbviteli hatóság: nem volt más mód, mint a felebbvitelt egy oly eminens testülethez utasítani, melynek bíraskodása által az ügyvédi kamara tekintélye és önállósága a sérelemnek látszatát se szenvedje.

69. §. Ezen rendelkezés ugyan némi megszorítást tartalmaz, azonban az ügyvédség érdekével nem ellenkezik az, hogy egyuttal a közönség érdekei is megóvatnak. E rendelkezés az ügyvédség önállóságát nem sérti, mert az intézkedés teljesen az ügyvédi kamarára bízatik.

VII. FEJEZET.

Az ügyvédek felelősségéről.

72. §. Az igazságügyminister főfelügyeleti joga csak azon határokig terjed, melyek között azt a birói felelősségi törvény 5. §-a a bíróságok irányában meghatározza, és mely nélkül az igazságügyminister a törvénykezés rendes menetéért felelőssé nem tétethetnék.

73—80. §§. Az ügyvéd köteleesség-szegőseinek megfenyítésére nézve azon elv fogadtatott el a javaslatban, hogy a törvénysértések felett csak a bíróságok ítéljenek, holott a fegyelmi vétségek tárgyában való eljárás kizárólag az ügyvédi kamarák hatásköréhez tartozék. A 18., 20., 23. és 25. §§-okban felsorolt köteleességek megszegésének esetére nézve — minthogy azokban a gyors eljárást a közérdek követeli — a 74. és 75. §§-okban külön kellett rendelkezni.

81—85. §§. Ezen szigoru felelősség a közönség biztosítására szükséges; és különben ennek szigoru kezelése emelendi leghathatósabban az ügyvédi kar tekintélyét.

Ezen rendelkezések egyébiránt legnagyobb részben megegyeznek a birói felelősségi törvény határozataival.

VIII. FEJEZET.

Fegyelmi eljárás.

A fegyelmi hatóság az ügyvédi kamarákra ruháztatik át. Ezen intézkedés egyrésről az ügyvédek függetlenségét biztosítja a bíróságok és hatóságok minden önkénykedése ellen: másrésről pedig az ügyvédi kar tekintélyének tenntartását maguknak az ügyvédeknek kezei közé teszi le. Ezen hatóság gyakorlata képezi az ügyvédi immunitás legjobb biztosítékát.

Ezen intézkedésekre nézve a jelen tervezet sok tekintelben eltér a budapesti ügyvédegylet javaslatától; ez okból is, de kivált a kérdés fontosságánál fogva szükségesnek látszik az eltéréseknek bővebb indokolását adni.

1. Az ügyvédegyleti javaslat a fegyelmi hatóságot első bírósági lag az ügyvéd-kamara választmányára bizza; a bíróságot azonban ugy

akarja összeállítani, hogy 12 kisorsolandó tag közül mind a panaszló, mind a panaszlott 3—3 tagot elvethessen és a megmaradt hat tag az elnökkel képezze a fegyelmi bíróságot. Ezen összeállítás ellen a következő lényeges ellenvetések vannak:

a) az egész választmány csak 12 tagból áll, és a javaslat 75. §-a mégis sors utján akarna 12 választmányi tagot kiválasztani. A kisorsolás tehát csak úgy volna lehetséges, ha a választmányhoz a póttagokat is nozzáveszszük, mit azonban a javaslat nem említ. De egyébiránt, ha minden egyes esetben 12 választmányi tagnak megjelenése szükségeltetné, az eljárás nagyon nehézkes volna, és akárhányszor meg is hiúsulhatna. Azonkívül, ha már a szabadon választott választmányra bizzuk a fegyelmi hatóságot, akkor az elvetési jog a legczélszerűbben oly módon gyakorolható, a mint ez a bírák ellen gyakoroltatik, t. i. az aggályossági kifogás utján. Ha pedig esküdtzséket akarunk alkotni, akkor nem a választmányi tagok, hanem az összes kamarai tagok közül kell a sorsolásnak történni. De az ügyvédi egylet javaslata az utóbbi módot nem fogadja fel;

b) ha esküdtzsék az első bíróság: akkor fellebbezésnek nem, hanem csakis semmisségi panasznak lehet helye, s az ügyvédi egylet mégis fellebbezést enged meg a legfőbb ítélőszékhez.

E rendelkezések tehát némileg czélszerűtlenek, és még inkább következtelnek. Az ügyvédi kamara főfeladata ugyanis a fegyelmi hatóság gyakorlata; ezen hatóságnak gyakorlataira választatik a választmány szabad választás utján; ha tehát ez maga gyakorolja is ezen hatóságot, a főczél teljesen el van érve. Elég van téve az ügyvédi kar érdekének, mert saját bizalmi férfiai kezelik felette a fegyelmi hatóságot, — és elég a vádlott érdekének, mert az aggályossági kifogás által megvédheti magát a részrehajló eljárás ellen. De Végre

c) czélszerűtlen az ügyvédi egylet javaslata még azért is, mert minden csekély rendreutásítás, vagy megintés esetében, továbbá a fegyelmi eljárás megindítására vonatkozó határozathozatalnál is az általa javasolt nehézkes módon kellene a bíróságot összeállítani; mi az eljárást annyira megnehezítené, hogy a fegyelmi hatóság hathatós és sikeres gyakorlásáról alig lehetne szó. Már pedig épen az ügyvédi karnak érdeke követeli ezen hatóságnak minél erőteljesebb kezelését.

2. A fegyelmi eljárásnak a jelen javaslatban — az ügyvédi egylet javaslatától lényegesen eltérőleg — keresztülvitt elvei főbb vonásaikban a következők: az ügyvédek ellen ugyanazon eljárás fogadtatott el, mint mely a bírói felelősségi törvényben a bírák ellen megállapítva van; a kamara választmánya, mint fegyelmi bíróság, hatósági jogokkal ruháztatik fel, melyeknél fogva tanukat idézhet meg és hallgathat ki eskü alatt; az eljárás tiszta szóbeliségre van fektetve, és mind az ügyvédi kar, mind a közálladalom, mind a sértett magánfél érdekének képviselőtéről kellőleg gondoskodva van.

Az ügyvédi egylet sok tekintetben épen ellenkező eljárást hoz javaslatba: itt csak a nevezetesebb eltéréseket emeljük ki:

a) az ügyvédi egylet javaslatának 67. és 70. §§-ai által az elő-

vizsgálat és tulajdonképi vizsgálat eszközlése egy biztosra bízatik, kinek joga van ugyan a kamara jegyzékébe beiktatott, vagy helyben lakó személyeket kihallgatni; de ezeknek megesketését, valamint egyéb személyek kihallgatását is csak a rendes bíróságnál eszközölheti. A jelen javaslat ettől eltérőleg a fegyelmi eljárás megindítása iránti határozathozatal előtt elővizsgálatot nem kíván, hanem csak a vádlott és a kamara ügyészének meghallgatását rendeli, és vizsgálatnak csak akkor ad helyet, ha a fegyelmi eljárásnak egyáltalán helye van. A kiküldendő biztos ugyan csak a vádlott, vádló és érdekelt felek kihallgatására jogosittatik fel, és minden más személy kihallgatását csak a bíróság útján eszközöltheti: azonban a biztos ezen kihallgatásoknál jelen lehet, kérdéseket és indítványokat tehet, s így a vizsgálat tökéletes felvételére befolyhat. Ezen eljárás sokkal czélszerűbb; mert, ha a biztost a kihallgatott személyek megesketésére nem lehet feljogosítani, akkor az általa való kihallgatásnak sincs semmi értelme azon felül, hogy kétszeres munkát okozna; miután a már kihallgatott tanuknak még a bíróság előtt is meg kellene jelenni eskütétel végett. Az ügyvédegylet javaslata mitsem tartalmaz arról, hogy a biztos a bíróságnál eszközözendő kihallgatásokra is befolyhat, pedig e nélkül tökéletes vizsgálat alig képzelhető:

b) az ügyvédi egylet javaslata szerint a vizsgálat befejezése után — hacsak pótvizsgálat nem kéretett — mindig a szóbeli tárgyalásra kell áttérni; holott a vizsgálat annyira felvilágosíthatta a panasz alaptalanságát, hogy a további eljárás egészen feleslegessé válhatik. E tekintetben a jelen tervezet megtartotta a birói felelősségi törvény rendelkezéseit, és a vizsgálat befejezése után külön megszüntetési vagy vád alá helyezést határozat hozatalát kívánja.

c) az ügyvédi egylet javaslatának 73. §-a szerint a szóbeli tárgyalás nem nyilvános: holott a jelen tervezet a nyilvánosságot fogadja el;

d) ugyanazon javaslat 76. §-a szerint a szóbeli tárgyalás abból áll, hogy a vizsgálati iratok felolvastatnak, a vádlott és a kamara ügyésze meghallgattatnak: arról nincs szó, hogy tanuk, szakértők megidézthetnek és megeskettethetnek; s így a javasolt eljárás szóbeli eljárásnak alig mondható;

e) ugyanazon javaslat 81. §-ában szabályozott kézbesítési módzat polgári eljárásban nagyon alkalmazható ugyan, de hivatalos eljárásban helyet nem foglalhat;

f) az ügyvédegyleti javaslat 85. §-a szerint a legfőbb ítélőszék a vizsgálat kiegészítését a felek meghallgatása nélkül megrendelheti. Ezen intézkedés azonban merően ellenkezik a szóbeli eljárás elveivel, mert ezek szerint a per a második forum előtt ujólaj felvételük és a hiányok ez előtt egészítettnek ki. A birói felelősségi törvény e tekintetben már következetesen keresztül viszi a szóbeli eljárás elveit; s ezért a jelen tervezetben is ama törvény rendelkezései vétettek alapul;

g) az ügyvédegylet javaslata nem szabályozza kellőleg a magánvádló befolyását, míg a jelen tervezet 114. §-a erről körülményesen intézkedik;

h) az ügyvédi egylet javaslata csaknem teljesen figyelmen kívül

hagyja az állam érdekét, és a kir. ügyésznek csak azon esetben ad fellebbezési jogot, ha közhatóság feljelentése adott okot a vizsgálatra; pedig a közügy érdeke lehet egyéb esetekben is veszélyeztetve. Továbbá ama javaslat a szóbeli tárgyalásnál a kir. ügyésznek semmiféle befolyást nem biztosít, holott a jelen tervezet 113. §-a erről szabatosan intézkedik;

i) a javaslat, 88. §-a a perujitást csak a vádlottnak engedi meg; pedig azt akár a közérdek, akár a magánvádló fél érdeke is szükségessé teheti;

k) az ügyvédegylet javaslata az ideiglenes felfüggesztésről nem intézkedik;

l) a jelen tervezet 117. §-a a pénzbírságot az ügyvédi segélyezési pénztárba fizetteti, a mi czélszerűbb, mint az ügyvédi egylet javaslatának 61. §-ában foglalt rendelkezések,

m) az ügyvédegylet javaslata az alaptalan panaszok megfenyítéséről szintén nem rendelkezik.

Ezek azon okok, melyeknél fogva az ügyvédi egylet javaslata a fegyelmi eljárásra nézve el nem fogadtatott.

IX. és X. FEJEZET.

Ezen fejezetek rendelkezései indokolást nem igényelvén, végül csak az eddig mondottakat foglalom össze.

A jelen javaslat magában foglalja mindazon biztosítékokat, melyeket a törvénykezés érdeke megkíván.

Az ügyvéd elméleti és gyakorlati képzettsége lehetőleg biztosítva van.

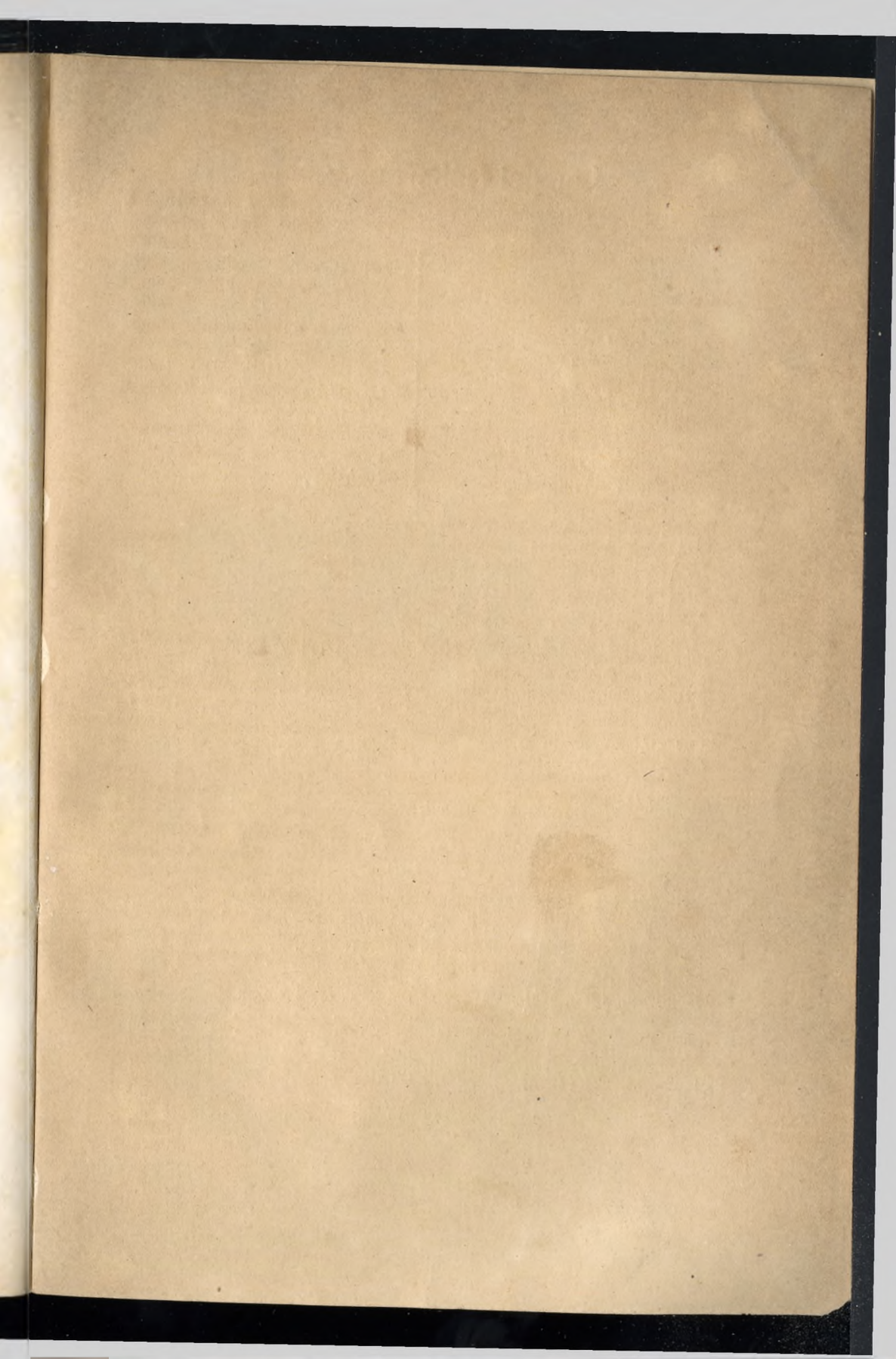
A szabad verseny behozatik, — a pálya nyitva áll mindenkinek, ki a törvény által megszabott képzettségi kellékek birtokában van; a szorgalom és tehetség szabadon küzdhet.

Az ügyvéd osztatlan felelőssége a fél irányában biztosítottatik.

Az ügyvédi kar becsületének megóvása az ügyvédek solidaritás kötelességévé tétetik.

Ha a behozandó nyilvános és szóbeli eljárás már az itt kifejtett elvek szerint szervezett ügyvédséget talál; biztos kilátás van arra, hogy az ügyvédi kar rövid idő alatt felemelkedik azon állásra, mely azt a jogállamban megületi, és a melyet a külföld több államban már el is foglal.

DE BALLAGI GÉZA.

Lampel Róbert kiadó-hivatalában

Pesten, és általában minden magyarországi könyvtárnál kaphatók névszerint

Arad : Bettelheim testv.	Nagy-Várad : Hollósi. Hügel, Paucker.
Baja : Kollár. — Schön.	Nyitra : Sziegler.
Beazterechánya : Kracsmerý.	Pápa : Wajdics.
Debrecen : Telegdy. — Csáthy és társa.	Pécs : Valentin. — Weidinger.
Eger : Jentsch.	Rima-Szombath : Kárman.
Eperjes : Rosenberg.	Selmehánya : Jörjes.
Esztergom : Sziklay. — Stumpf.	Szahadka : Oblath.
Győr : Hennicke.	Sathmár : Lehotzky.
H. M. Váasarhely : Frankel és Csengeri.	Szeged : Traub. — Burger.
Kassa : Hartig. — Haymann. — Topercer.	Székesfehérvár : Wischán. — Klöckner.
Keeskemét : Gallia.	Soprony : Seyring. — Manitins.
Kolozsvár : Stein János.	Székely-Udvarhely : Inze.
Komárom : Sziegler.	S.-A.-Újhely : Löwy.
Lácse : Seeliger.	S.-Patak : Eperjesi.
Maros-Vasarhely : Wittich.	Temesvár : Polátsék. — Rosch és társa, [Stéger E.]
Miskolcz : Frankel. — Löwy.	Unglvár : Roth.
Nagy-Kanizsa : Matulnik.	Vác : Spitzer Miksa.
Nagy-Szeben : Steinhausen.	Veszprém : Krausz. — Ramazetter.
Nagy-Szombath : Hoffmann.	

A magyar törvények zsebkidása.

I. köt. 1847—48 országgyül. törvez.	Ara 30 kr.
II. köt. 1848. erdélyi országgyül. törvez.	» 20 »
III. köt. törvénykezési szab. (Teljes kiadás)	» 40 »
IV. köt. 1836. országgyül. törvényezikkek	» 60 »
V. köt. 1840. országgyül. törvényezikkek	» 80 »
VI. köt. 1844. országgyül. törvényezikkek	» 30 »
1836., 1840., 1844., 1847/8., 1861. és az adalékok egy kötetben finoman kötve	Ara 4 frt — kr.
VII. köt. 1865/7. országgyül. törvez.	— » 40 »
VIII. köt. 1868. országgyül. törvez.	1 » 60 »
IX. Az új polg. perrendtartás külön	— » 50 »
Az 1847/8. sajtótörvény az erre vonatkozó ministeri rendeletekkel	— » 40 »
1865/7., 1868 a perrendtartással és a sajtótörvényvel, egy kötetben, finoman kötve	2 » 80 »
X. köt. 1869. országgyül. törvez.	1 » — »
Az 1869-ki törvényezikkek finoman kötve	1 » 80 »

A magyar törvények gyűjteménye

8-adréthen.

I. és II. köt. 1847/8. Magyar- és erdélyhoni országgyülei Törvényezikkek	Ara — frt. 50 kr.
III. köt. Törvénykezési szabályok. (Teljes kiadás)	» — » 50 »
IV. köt. 1836. országgyül. törvez.	» 1 » 70 »
V. köt. 1840.	1 » — »
VI. köt. 1844.	— » 30 »
1836., 1840., 1844., 1847/8. és 1861 s az ada lékok egy kötetben finoman kötve	» 4 » — »
VII. köt. 1865/7. országgyül. törvez.	» — » 30 »
VIII. köt. 1868.	» 1 » 60 »
IX. Az új polg. perrendtartás külön	» — » 50 »
1865/7. és 1868. a perrendtartással egy kötetben, finoman kötve	» 2 » 60 »
X. köt. 1869. országgyül. törvez.	» 1 » — »
Az 1869-iki törvényezikkek finoman kötve	» 1 » 80 »